

**Ďakujeme všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom
prispeli k úspešnému priebehu odborného
vzdelávacieho podujatia
Motivačné aktivity s detským čitateľom 4**

**Projekt podporili:
Ministerstvo kultúry SR,
Slovenská asociácia knižníc, Bratislava v rámci programu
„Partnerstvo, alebo spojme svoje sily“,
Goetheho inštitút, Bratislava
a Mesto Košice**

**Slovenská
asociácia
knižníc**

GOETHE-INSTITUT

KOŠICE

ISBN 978-80-89161-34-8

Motivačné aktivity s detským čitateľom

Knihy, čítanie detí, podujatia a aktivity na podporu čítania boli nosné témy, ktoré sa niesli počas dvoch dní tohtoročného seminára Motivačné aktivity 2014. Už štvrtýkrát sa stretli knihovníci, ale aj učitelia zo Slovenska, Česka, Poľska a z Nemecka. Stretli sa, aby si vymenili skúsenosti, prezentovali svoje úspešné podujatia a odišli naplnení novými skúsenosťami a nápadmi na ďalšiu svoju činnosť.

Za organizátorov musím povedať, že už teraz sa teším na niektoré nové nápady a aktivity, ktoré pripravíme v našej knižnici vďaka inšpirácií z podujatia. Rozmer motivácie je v rámci tohto seminára jedným z prvoradých. O to viac ma preto potešila aj tohtoročná prezentácia kolegyne Vierky Némethovej - Projekty a podujatia Miestnej knižnica Petržalka, kde predstavila aj projekt „vstup, vyber, vypožičaj“. Inšpiráciou a podnetom k tomu im bol podobný projekt Mestskej verejnej knižnice Wroclav „Ako zorganizovať kampaň čítania mladých ľudí“, ktorý prezentovala Ewa Pietraszek z Wroclavskej knižnice v roku 2013. Samozrejme, že každý z tých projektov má svoje vlastné špecifiká a jedinečnosti.

Naším cieľom nie je presné kopírovanie a dôkladná aplikácia podujatí a aktivít zo seminára. Každý z nás je jedinečný, so svojimi danosťami, schopnosťami a talentami. Každý má aj svoje vlastné pracovné prostredia. To isté podujatie s rôznymi deťmi môže byť úplne iné. Práca s detským čitateľom na podporu čítania nie je jednoduchá. Musíme deti zaujať tak, aby odchádzali z knižnice vždy s dobrou knihou pod pazuchou a radi sa k nám vracali. Je to práca ktorá vyžaduje kreativitu, fantáziu a samozrejme lásku. Určite je to práca vďačná a ja prajem všetkým knihovníkom a učiteľom, aby ich naplňala a prinášala im radosť a spokojnosť.

Iveta Hurná

PROGRAM ODBORNÉHO SEMINÁRA

13. - 14. novembra 2014

13.11.2014

- 9.00 hod. - **Tibor Hujdič - Lož alebo pravda**
Detské kníhkupectvo pána Mrkvu, Bratislava - podujatie s deťmi
- 10.00 hod. - **Božena Blaháčová, Silvia Kupcová - Pitva knihy**
Hornonitrianska knižnica, Prievidza - podujatie s deťmi
- 11.00 hod. - **Jana Vyskočilová - Poézia v povetří**
Mestská knižnica, Sedlčany - podujatie s deťmi
- 14.00 hod. - **Agnieszka Dworak - Knižnica deťom**
Vojvodská a mestská verejná knižnica, Rzeszov - prezentácia

14.11.2014

- 8.00 hod. - **Joanna Rozborska, Agnieszka Dworak - Skočte do sveta rozprávok**
Vojvodská a mestská verejná knižnica, Rzeszov - podujatie s deťmi
- 9.00 hod. - **Ines Galling - Medzinárodná knižnica pre mládež a jej podujatia**
Medzinárodná knižnica pre mládež, Mníchov - prezentácia
- 10.00 hod. - **Viera Némethová - Žbiak a cudzinec - kto je "náš" a kto je "cudzí"?**
Miestna knižnica Petržalka - podujatie s deťmi
- 11.00 hod. - **Marika Zadembská - Veverička a jej priatelia**
Mestská knižnica Třinec - podujatie s deťmi

Lož alebo pravda
Tibor Hujdič
Det'ské kníhkupectvo pána Mrkvu, Bratislava

Ciele:

- Uvažovať nad otázkami:

- Prečo ľudia klamú? Je rozdiel medzi nevinnou lžou a úmyselnou lžou?
- Je jednoduché spoznať pravdu či je to zložité?
- Môže byť pravda horšia ako lož?

- Spoznávanie jemnosti jazyka - hľadanie odtienkov rozdielov vo vnímaní slov pravda a lož – podrobnejšie: lož, podlá lož, milosrdná lož, klamstvo, nepravda, vedomá nepravda, žart, pravda, svätá pravda, krutá pravda a pod.

- Inšpiratívna diskusia nad knihami a témou.

- Inšpirovať k čítaniu konkrétnych kníh.

Čo nie je cieľom:

- Nabádať žiakov, aby sa slušne správali a vždy hovorili pravdu.

- Moralizovať v duchu: Klamať sa nepatrí, Lož má krátke nohy atď.

- Vysvetľovať, definovať, presvedčať o tom čo je správne a čo správne nie je.

Cieľová skupina: cca 25 - 35 žiakov 5 – 6 ročníka

Príprava pomôcok pred podujatím:

Príprava k prvému príbehu:

- Pripravíme si text z knihy Nikolaj Nosov: Výmyselníci (poviedka Výmyselníci). Na texte kvôli lepšej zrozumiteľnosti pre žiakov urobíme vopred jednu drobnú zmenu - namiesto v texte spomínaného „džemu“ si všade do textu vložíme slovo „nutella“.
- Pripravíme si tri výkresy A4 s veľkými nápismi „STASIK A MIŠUTKA“, „IGOR“ a „IRA“
- Pripravíme si výkresy A4 s veľkými nápismi: „PODLÁ LOŽ“, „MILOSRDNÁ LOŽ“, „LOŽ“. „KLAMSTVO“, „VÝMYSEL“, „SVÄTÁ PRAVDA“, „PRAVDA“, „KRUTÁ PRAVDA“, „ŽART“, „VEDOMÁ NEPRAVDA“.
- Pre každú žiacku skupinku si nachystáme samolepiace poznámkové papieriky inej farby (biela, modrá, zelená, žltá, oranžová, ružová).
- Papier na písanie a hrubšie fixky pre hovorcu každej skupinky.

Príprava k druhému príbehu:

- Pripravíme si druhú ukážku z knihy Patrick Ness: Volání netvora, kapitola „První příběh“ na str. 62 – 73. Tento príbeh si skrátíme o rozhovor chlapca Connora s netvorom a tak zostane iba príbeh o tragédii princa a jeho milej. Príbeh bude zložený z dvoch častí – prvá od strany 62 až 67, neskôr po diskusii so žiakmi prečítame aj druhú skrátenú časť príbehu od str. 68 po str. 73.
- Pripravíme si výkresy A4 po 20 ks s veľkými nápismi: „OBEŤ“ a „PÁCHATEL“.
- Pripravíme si výkresy A4 po 1 ks s veľkými nápismi: „DCÉRA SEDLIAKA“, „KRÁLOVNÁ“, „PRINC“ a „PODDANÍ“.
- Na tri výkresy A3 si pripravíme tieto tri výroky (každý výrok samostatne na jeden výkres)
 - „Pravda, ktorá mrzí, je lepšia ako lož, ktorá potešuje.“ Johann Wolfgang Goethe (nemecký básnik, humanista, vedec, politik a mysliteľ)
 - „Pravdy sú vždy dve, ale jedna z nich je lož.“ Rudolf Fabry (slovenský avantgardný básnik, prozaik, publicista a surrealistický grafik)
 - „Neverte všetkému, čo sa vám ponúka na uverenie: Všetko skúmajte a presvedčte sa o všetkom sami!“ Jan Amos Komenský (pedagóg, jazykovedec, prírodovedec, humanista, filozof, politik)

Príprava triedy (resp. knižnice):

- Pripravíme si v miestnosti kruh zo stoličiek bez bariér (žiadne stoly a pod.). Nachystáme si do kruhu vedľa svojej stoličky flipchart s papierom a fixkami.

Dĺžka aktivity: 45 až 90 min. podľa hĺbky diskusie do ktorej chceme ísť

Postup:

Úvod:

1. Privítame žiakov. Ak nás nepoznajú krátko (podľa možnosti aj vtipne) sa osobne predstavíme.
2. Povieme im, že najbližšiu hodinku strávime spolu nad knihami, ktoré Vás zaujali, ale kým začneme, že by ste veľmi radi vedeli, či sú dobrí v klamaní (samozrejme to hovoríme s úsmevom a nadhľadom – žartujeme - v žiadnom prípade to nesmie vyznieť ako obviňovanie!). „Ako to vidíte? Je tu niekto kto je úplne špičkový klamár? Majster v klamaní? Guru cechu klamárov? Špecialista na daňové podvody? No dobre tak niečo menšie...niečo také malé, „také naše“, také malé, maličké, dalo by sa povedať obyčajné – Aké auto máte? Ferrari – prečo? Alebo... Kde si bol na dovolenke? Ale boli sme s rodinou na týždeň na Mesiaci – ako dôkaz som z Mesiaca doniesol tento mesačný šuter - pozri... Nehanbite sa – zdvihnite ruky! Teším sa, že sú tu niektorí čo sa priznali, že sú majstri v klamaní – ja sám som v tom tiež výborný a keďže som výborný samozrejme musím dodať, že ja na rozdiel od vás som v živote neklamal a tým čo sa nepriznali rovno poviem – každý kto sa nepriznal je ešte väčší klamár ako ten klamár čo sa priznal“ (a opäť čitateľom tejto metódy pripomínam – toto všetko je iba žart, ktorého cieľom je skupinu príjemne naladiť na otvorenú diskusiu!).
3. „Dnes sa budeme rozprávať o pravde a lži a aby nám to išlo čo najlepšie rozdelíme sa do skupiniek.“ (Žiaci si už pravdepodobne posadali do kruhu podľa toho s kým by chceli byť v skupinke, tomu sa prispôsobíme a začneme žiakom, ktorý sedí vedľa nás a k nemu pripočítame ďalších štyroch až šiestich žiakov – to bude prvá skupinka. Následne odrátame ďalšie skupinky.) Tak vzniklo cca 5 skupiniek. Vyzveme ich, aby si zvolili svojho hovorcu a hovorcovia prišli k vám. Každému hovorcovi dáte papier A4 a fixky.

Naladenie na tému:

4. „Skúste si teraz každý sám pre seba spomenúť kedy ste klamali a hlavne prečo? Prečo ste nepovedali pravdu? Čo by vám hrozilo, ak by ste ju povedali? Čo by ste tým stratili, čo ste

naopak nepravdou získali? Teraz uvažujte nad tým, prečo ľudia klamú? Čo tým sledujú, čo získajú, čo stratia?“ Necháme chvíľu čas nech si každý sám porozmýšľa, potom ich vyzveme aby ako skupinka napísali odpoveď na otázku – „Prečo ľudia klamú?“.

5. Vyzveme hovorca prvej skupiny, aby prečítal odpovede. Odpovede zapisujeme na flipchart. Vyzveme druhého hovorca, aby prečítal odpovede jeho skupinky a doplnil odpovede o niečo, čo ešte nebolo spomenuté. Postupne šikovne prejdeme všetky skupinky.

6. Ak by odpovede boli príliš ploché alebo neodpovedajúce na otázku, môžete následne položiť doplňujúce otázky (nie odpovede!). „Keď niekto tvrdí, že má v garáži vrtuľník, čo tým chce získať? Prečo to robí?“ (niekedy klameme, aby sme stúpili v očiach druhých) „Predstavte si človeka, ktorý stojí v rade pri pokladni a tomu pred ním vypadne z vrečka na zem peňaženka, nevšimne si to a on ju zdvihne, strčí si ju do vrečka a keď ten čo stratil peňaženku ide platiť, zistí, že ju nemá - hľadá ju a opýta sa: nevideli ste moju peňaženku? A on povie - nie... Prečo klame?“ (niekedy klameme aby sme získali niečo čo nemáme, niečo čo je pre nás cenné) „Dajme tomu, že sa nejaký spolužiak zamiluje, ale netrúfa si to nikomu povedať. Ani ona to dokonca netuší. A kamarát sa ho spýta: Počúvaj, ty si buchnutý do Nadi, že? A on povie – nie, nie som... Prečo klame?“ (niekedy chceme zatajiť svoje pocity, vyhnúť sa neprijemnostiam, výsmechu, zahanbeniu) „Alebo niekto urobí niečo čo mu rodičia zakazujú, alebo neurobí niečo čo mu prikázali. Fajčil cigaretu, bol na mieste kde nemal byť, neurobil si úlohy... A mama povie – poď sem - ty si fajčil? A on povie nie... Umyl si si zuby? Áno... Niekto rozbije nechtiac okno. Bol si tam? Nebol... Prečo klame?“ (niekedy je klamanie snahou o vyhnutie sa trestu, problémom). „Chlapík z autoopravovne povie: Toto auto je úplne spoľahlivé – je ako nové (a pritom vie, že je to absolútny vrak). Prečo to robí?“ (niekedy je klamanie prostriedkom zisku) „Zubárka vám povie – to nebude bolieť a pritom vie, že to bude bolieť jak fras... Prečo to robí?“ (niekedy ľudia klamú, pretože sú presvedčení o tom, že zamlčať pravdu tomu druhému pomôže zmierniť bolesť) „Niekto ma pozve na kávu a ja poviem, že nemôžem, lebo musím vyzdvihnúť dcéru zo škôlky a nie je to pravda... Prečo to robím?“ (nechcem ísť ale zároveň nechcem klesnúť v jeho očiach). Takéto a podobné otázky kladieme v prípade ak náhodou skupinky klzali po povrchu. Odpovede zapisujeme na flipchart.

Úvaha nad prvým príbehom

7. „Mám tu pre vás veľmi zaujímavý príbeh z knihy Nikolaj Nosov: Výmyselníci. O chvíľku ho prečítam. Počas počúvania rozmýšľajte nad tým kto klame?“

8. Prečítame poviedku Výmyselníci.

9. Na zem rozložíme nachystané výkresy A4 s nápismi: „PODLÁ LOŽ“, „MILOSRDNÁ LOŽ“, „LOŽ“. „KLAMSTVO“, „VÝMYSEL“, „SVÄTÁ PRAVDA“, „PRAVDA“, „KRUTÁ PRAVDA“, „ŽART“, „VEDOMÁ NEPRAVDA“. Potom rozložíme výkresy A4 s nápismi „STASIK A MIŠUTKA“, „IGOR“ a „IRA“

10. „Pozrite sa na tieto slová a dohodnite sa v skupinke, kto podľa vás čo urobil. Kto klamal, alebo použil milosrdnú lož, kto si vymýšľal, kto hovoril pravdu... Môžete a nemusíte použiť všetky tieto nachystané slová, ak chcete môžete pre niektoré z detí použiť aj viaceré slová. Každopádne aspoň jedno zo slov pre každé dieťa by ste použiť mali. Slovo napíšte na svoj farebný samolepiaci poznámkový papierik a nalepte ho k dieťaťu o ktorom si to myslíte.“ Žiaci následne rozmýšľajú nad tým kto klamal, kto hovoril pravdu a nalepujú papieriky s napísanými slovami k deťom. Keďže skupinky majú papieriky rôznych farieb vidíme všetci ktorá skupinka dala ktorému dieťaťu aké slovo.

11. Nasleduje diskusia nad ich voľbami. Vyberieme si jednu z postáv v príbehu – ideálne na začiatok dievča Iru a požiadame skupinky, aby odôvodnili svoj výber slova. Ak skupinky dajú rôzne protichodné označenia (napr. jedno z označení bude lož a druhé pravda) pýtame sa skupiniek ako to mysleli. V odôvodneniach sa môžeme aj vracat k flipchartu, na ktorom sme si písali prečo ľudia klamú. Potom sa pustíme do Stasika a Mišutku. Tu sa iste objavia úvahy nad rozdielmi medzi „vymýšľaním“ a „klamstvom“, objavia sa výrazy ako „milosrdná lož“ a pod. Keď žiaci niečo tvrdia, je dobré, aby sme ich povzbudzovali k odôvodneniu, prečo si to myslia, príp. aby uviedli príklady, ktoré potvrdia ich názor. Nakoniec sa pustíme do diskusie o ich voľbách slov na výkrese „Igor“. V diskusii sa snažíme aj definovať jednotlivé slová – čo znamená v tomto príbehu „podlá lož“, čo „milosrdná lož“. V obidvoch spojeniach je slovo lož. Sú podobné? V čom sa líšia?

12. Ak máme chuť môžeme so žiakmi uvažovať nad tým, čo by oni robili na mieste Iry.

Úvaha nad druhým príbehom

13. „Doteraz sme uvažovali o klamaní a teraz tu mám príbeh, kde budeme uvažovať o pravde. Najprv ten príbeh...“ Prečítame prvú pripravenú časť ukážky z knihy Patrick Ness: Volání netvora, kapitola „První příběh“ na str. 62 – 73.

14. Na zem rozložíme výkresy A4 s nápismi: „DCÉRA SEDLIAKA“, „KRÁĽOVNÁ“, „PRINC“ „PODDANÍ“. „Teraz Vám rozdám takéto výkresy s nápismi „OBEŤ“ a „PÁCHATEĽ“. Vašou úlohou je priradiť nápisy k osobám, ktoré sa príbehu zúčastnili podľa toho čo si myslíte. Podľa toho, či postava je podľa vás obeť alebo páchatel' a dohodnúť sa v skupinke, prečo si to myslíte.“ Každéj skupinke rozdáme po 4 výkresoch s nápisom obeť a 4 s nápisom páchatel'. Nemusia všetky použiť.

15. Žiaci splnia úlohu (nápisov obeť a páchatel' dajú k postavám z príbehu) a urobíme si rýchle „kolečko“ po hovorcoch, aby zdôvodnili svoju voľbu. (Odpovede budú pravdepodobne jednoznačné – dcéra sedliaka – obeť, princ – obeť, kráľovná – páchatel', iba v prípade ľudu možno padne aj obeť aj páchatel', keďže kráľovnú odvliekol na hranicu - čiže asi zabil). Ak by sa objavili rozdiely – pýtame sa prečo...

16. „Príbeh však neskončil na tomto mieste – aj keď to tak vyzeralo. Ten Zelený muž totiž vedel ešte niečo...“ Pokračujeme v čítaní druhej skrátenej časti príbehu od str. 68 po str. 73.

17. „Chceli by ste zmeniť vašu voľbu o tom, kto je obeť a kto páchatel'? Ak áno ako a prečo?“ Jednotlivé skupinky menia svoje voľby a zdôvodňujú ich. Diskutujeme nad pravdou a schopnosťou ju bezpečne rozpoznať... Otvárame otázku o konaní postáv – je možné, aby niekto bol naraz aj obeťou aj páchatel'om? Aká je „princova pravda“ o tom, kto za vraždu môže? Čo si myslíte o jeho pravde vy? Prečo ste pred tým dali iné voľby? Dá sa spoznať pravda jednoducho? Viete si predstaviť, aké to má sudca, ktorý pri čine nebol a musí rozhodnúť, či niekto čin spáchal alebo nie, len podľa toho čo povie niekto iný? A čo keď ten niekto klame?

18. „Na záver som si pre vás pripravil tri výroky o pravde a lži od zaujímavých ľudí. Tu sú.“ Rozložíme na zem pripravené A3 s výrokmí Johanna Wolfganga Goetheho, Rudolfa Fabryho a Jana Amosa Komenského. Podporíme ich v záverečnom zdieľaní otázkou: „Ktorý výrok sa vám najviac páči a prečo?“

19. „A ešte jednu vec – ak sa vám páčili príbehy – sú z týchto dvoch kníh...“ Krátko predstavíme knihy z ktorých sme čítali.

20. Poďakujeme sa za skvelú diskusiu, za úžasné stretnutie a zaželáme všetko dobré.

Pitva knihy

Božena Blaháčová, Silvia Kupcová
Hornonitrianska knižnica, Prievidza

Scenár k podujatiu

Podujatie je určené pre žiakov základných škôl (prvý i druhý stupeň).

Pomôcky: zdravotnicke pomôcky, všetko, čo zoženieme – biele plášte, čiapky, rúška, fonendoskop, obvaz, leukoplast, váhy, mikroskop, pinzetu, skúmavky s roztokom, nožnice, skalpel (nôž), injekčné striekačky, izolepu, 2 - 3 vyradené a poškodené knihy

- pripravíme si 2 stoly – na jednom stole budú choré knihy, na druhom budú mŕtve knihy

Privítanie:

Milý študenti medicíny, nachádzate sa dnes na nezvyčajnom mieste, v nemocnici kníh. Máme tu knižky choré, veľmi choré i tie, ktoré už skončili životnú púť.

Keďže sme v nemocnici, máme aj vhodné oblečenie a to musíte mať aj vy, ktorí budete pomáhať.

Na prvom stole máme knižky, ktoré sú veľmi choré, treba ich ošetriť.

Deti, čo musíme prvé urobiť? Áno, treba chorú knižku popočúvať fonendoskopom, aké je dýchanie , (pokojné dýchanie, zrýchlené dýchanie, spomalené, dýchanie, prehĺbené dýchanie, plytké dýchanie). Ak nie je pokojné, podáme injekciu. Ďalšia knižka slabo dýcha, treba jej pomôcť. Dľaň deti položia na stred hrudníka a stláčajú 30-krát a potom nasledujú 2 vdychy. Dýchanie je pravidelné a potom obviažeme obvazom rany. Roztrhanú knižku musíme zalepiť a potom obviazať. Ďalšej knižke odmeriame tlak a teplotu, potrebuje injekciu. Deti, ide vám to výborne.

Skôr než odkryjeme naše mŕtvolky kníh, ktoré už ukončili životnú púť, musím vám na úvod povedať niekoľko slov. V knižnej pitevni ste po prvý krát. Aj keď sú tieto knižky už mŕtve, aj tak sa k nim budeme správať s úctou. Sme tu preto, aby sme študovali, z čoho sa skladá telo kníh, aké majú životné orgány. Neznamená to, že budeme knihy hádzať, musíme pitvať šetrne, potom pôjdu do márnice a ich cesta musí skončiť dôstojne.

- Deti si oblečú plášte, ktoré budú pracovať si dajú rúška, rukavice, čiapky.

Začína pitva.

Deti, čo myslíte, čo musíme najskôr zistiť?

Výborne, zistíme, či kniha dýcha. Fonendoskopom zistíme, či kniha dýcha. Ak nedýcha, ideme knihu pitvať. Kolegovia – medici, začnite pracovať.

Asistentka priebežne vypisuje protokol o prehliadke mŕtvej knižky. Začneme menom knižky, mamou alebo otcom (spisovateľ), rokom narodenia, miestom narodenia, miesto nálezu, predmety nájdené v knižke, všimame si farbu knižky...

Do misky pre laboratórium asistentka dá všetky vzorky. Vhodnou záložkou nie je suchý chlieb, ani ceruzka či hrebeň.

Príčiny úmrtí kníh –

- rezné rany
- roztrhaná – násilná smrť
- smrť následkom depresie – to je smrť kníh, ktoré sa nečítajú, ktoré nechce nikto čítať, zostanú zabudnuté
- staré knihy – to sú šťastné knihy, ktoré skončili svoju púť opotrebovaním. Takých kníh máme našťastie v knižnici veľa. Čitatelia sa k nim správajú pekne, aj deti, aj dospelí.

Pristúpime k pitve – medici si zoberú skalpel (nôž), urobia rez.

Postupne žiaci – medici oddeľujú orgány knižky ako dosky, titulný list, obsah knihy... a vysvetľujeme im, čo ktorá časť knihy znamená.

- čo pitváte, medici? – dosky knihy – odvážime – popíšeme, ukážeme si chrbát knihy.

„Študenti, zapíšte si za uši, kto nebude poznať jednotlivé časti knihy, neprejde do ďalšieho ročníka!“

- nožnicami odstrihneme titulný list knihy - odvážime

- niektoré orgány sa oddeľujú od seba (odtrhnuté stránky)

- ukážeme obsah knihy, vakát, tiráž – podľa toho, akí sú starí sú žiaci.

Na záver pitvy uložíme vnútorné orgány do knižky a polepíme ich. Musíme sa k mŕtvolkám správať úctivo.

Žiaci zarecitujú básničku na rozlúčku s knižkou a odložíme ju do poličky.

Poďakovanie a rozlúčka s deťmi.

Pozvanie do Košíc na seminár prišlo ako blesk z jasného neba. Neváhali sme s kolegyňou ani chvíľu. Bola to pre nás možnosť stretnúť sa s úžasnými knihovníčkami, porozprávať si svoje zážitky a získať nové nápady. Takéto stretnutia sú pre nás vždy obohacujúce a všetkým patrí naše poďakovanie.

Božena Blaháčová
Silvia Kupcová

Poézia v povetří
Jana Vyskočilová
Městská knihovna, Sedlčany

Poezie v povětří
(poezie pro mladší školní věk)
určeno pro žáky 3. tříd ZŠ (1 vyučovací hodina - 45 min.)

Cíl:

- Seznámení s poezií našich autorů
- Seznámení s tradičními i netradičními formami a projevy básnictví
- Znalost pojmů vázaný verš, volný verš, absolutní báseň, fyzické básnictví a práce s nimi

Použité prvky čtenářské a informační gramotnosti:

- Práce ve skupinách - spolupráce
- Rozvoj tvořivosti
- Prvky dramatické výchovy

Informační prameny:

Hostáň, Jan. Repetilky. Praha: Albatros, 1978

Jedna dvě, Honza jde. Praha: Fragment, 2008. ISBN 80-7200-501-4

Kriebel, Zdeněk. Koulej se, sluníčko, kutálej. Praha: Albatros, 1976

Malý Radek. Kam až smí smích. Praha: Meander, 2009. ISBN 978-80-86213-72-2

Malý, Radek. Poetický slovníček. Praha: Meander, 2012. ISBN 978-80-86283-79-1

Nebe peklo ráj. Praha: Albatros, 2009. ISBN 978-80-00-02439-4

Níkl, Petr. Jělěňovití. Praha: Meander, 2008. ISBN 978-80-86283-61-6

Zapletal, Miloš. Špalíček her. Praha: Albatros, 1988

Žáček, Jiří. Hádanky a luštěnky. Praha: Šulc – Švarc, 2006. ISBN 80-7244-195-7

Žáček, Jiří. Hádej, hádej, hadači. Praha: Knižní klub, 2010. ISBN 978-80-242-2773-3

Koncošova, Monika. O škole [online]. 24. 11. 2011. Dostupné z: <http://www.oskole.sk/?id>

Najmama sk. [online]. © 2000-2014 Azet sk, a.s. Dostupné z: <http://www.najmama.aktuality.sk/riekanky>

Pomůcky:

količky, poštácká brašna, připravené velké obálky s názvy: vázaný verš, volný verš, absolutní báseň, fyzické básnictví a hádanky, básničky na čtvrtkách v podobě mraků, fixy, papíry, flipchart, magnety.

Osnova:

- Úvod, přivítání dětí, představení knihovnice
- Co je poezie?
- Recitace a její pravidla
- Hra v roli v knize Listonoš vítí
- Pomocí hry seznámení dětí s tradičními i netradičními formami a projevy básnictví
- Závěr, ukázka využívaných knih
- Společná recitace
- Rozloučení

Struktura lekce:

Úvod:

Přivítání a představení knihovnice

Co je poezie?

Poezie napomáhá k vytváření plynulého projevu, má velký význam u malých dětí.

Děti si zopakují nějaké říkanky z dětství.

Aktivizace

Kruh

Všichni se postaví do kruhu, knihovnice doprostřed, děti si ujasňují pravidla recitování (správný postoj, dýchání, rychlost řeči...).

Mlýnek z pudy

Knihovnice představuje mletí kávy. Dle rychlosti mletí děti recitují básně: Foukej, foukej, větríčku.

Knihovnice mele pomalu, zrychluje...

Hra v roli:

Listonoš vítr

Knihovnice si bere brašnu.

„Rychlostí přednesu jste, děti, přifoukaly Listonoše vítr.“

„Jsem Listonoš vítr, roznáším poštu po celém světě, obletím celý svět a odevzdám dopisy na správném místě, na správné adrese. Dopisy, které roznáším, byly doposud zavřené v knížkách a šuplících.“

Listonoš letí krajem, ukazuje, co vidí, a děti vytváří rýmy.

(Vidím v dálce les. Vedle lesa jde pes. U lesa je dům. Snad je tam i vesnice. Vidíte to, lidičky...)

„To jste se, děti, pěkně rozhlédly po kraji, to máme ale krásnou zemi, a což teprve les, který je plný lesních plodů. Děti, utvořte les.“

V lese roste borůvka - rým, jahoda, malina...

Jdeme se na les podívat (děti představují rukama a různými pohyby les):

„Otvírám, otvírám les, protože dnes bude poetický ples...“

(Posazení)

Knihovnice rozpočítá děti a pomocí rozpočítadla vybere jednoho „větríka“.

Ten přečte větrnou básničku:

Listonoš vítr běhá bosý

a posmívá se metařům

a z javorů se nosí nosy

a smutný je, kdo nemá dům.

Větrík vybere jednu obálku z poštácké brašny.

Obálka nemá adresáta. Na obálce je však něco napsáno.

Větrík může porušit listovní tajemství a přečte ostatním, co je v obálce.

Vázaný verš:

Knihovnice děti seznámí s tím, co je vázaný verš, vyzve děti, aby se chytily za ruce a pevně držely (symbol vázaného verše).

Listonoš větrík přečte básničku, která je v obálce (Ladislav Stehlík: Vlastovička - Nebe peklo ráj str. 110; druhá ukáзка vázaného verše - Poetický slovníček str. 26).

Obálku listonoš větrík zavěsí na flipchart.

Knihovnice opět pomocí rozpočítadla vybere dalšího „větríka“, ten přečte druhou z vybraných básniček Radka Malého:

Listonoš vítr ... dlouhá psaní

posílám vzhůru po dracích.

Odpověď? Dlouze čekám na ni.

Draci se smějí v oblacích.

Větrík vyjme obálku z poštácké brašny.

Volný verš:

Knihovnice vysvětlí, co je to volný verš, vybraný větrík přečte báseň s volným veršem (Poetický slovníček str. 2).

Knihovnice čte úryvek (Jelěňovítí – Co pišou jeleni).

Zavěšení obálky na flipchart.

Knihovnice vybírá dalšího „větríka“, ten předčítá třetí báseň:

Listonoš vítr nosí listy,

jež adresáta nemají,

a tak je chytám... přečíst místy

se dají, místy nedají ...

Větrík vyndá obálku z poštácké brašny.

Absolutní báseň:

Knihovnice vysvětlí pojem absolutní báseň a přečte ukázkou. (Poetický slovníček str. 4)

Zavěšení obálky na flipchart.

Úkol:

Knihovnice rozdělí děti do skupin, skupiny dostávají úkol: na dané téma (krtčí krtění, slepičení v kurníku...) vymyslet absolutní báseň.

Každá skupina přednese svou absolutní báseň.

Knihovnice vybírá pomocí rozpočítadla dalšího „větríka“, ten předčítá čtvrtou básničku:

Listonoš vítr listy hází

do schránek, šnečích skořápek.

Pan domácí je asi v lázních ...

Pro koho jsem ten koláč pek’?

Větrík opět vybírá obálku z poštácké brašny.

Hádanky:

Knihovnice vysvětlí, proč také hádanky patří do poezie.

Vybraný větrík dává dětem hádanky z obálky.
(Hádanky z knížky Kam až smí smích a Hádanky a luštěnky).

Zavěšení obálky na flipchart.

Knihovnice vybere opět pomocí rozpočítadla (Pějme píseň dokola, okolo stola, la, la...) dalšího „větríka“, nejprve vysvětlí, že i texty písní patří do poezie.

Větrík čte:

Listonoš vítr ze své brašny
už listy stihl vysypat
do každé louže, do každé kašny.

Tak čtete si ... pak běžte spát.

Větrík vybírá z poštácké brašny další psaní.

Fyzické básnictví

Knihovnice vysvětluje pojem fyzické básnictví.

Větrík vybere 4 děti pro ukázkou staveniště, poté 3 děti pro ukázkou zvuku lokomotivy...

(Repetilky, pro staveniště výběr ze str. 62- 74, pro lokomotivu str. 54- 61).

Zavěšení obálky na flipchart.

Knihovnice:

„Celou dobu jsem já jako listonoš vítr používala rozpočítadla, protože rozpočítadla také patří do poezie.“

Závěr:

„Dnes jsme si hráli s těmito knihami (ukáзка) básníka Radka Malého a ještě s poezií Jana Hostáně a Jiřího Žáčka.“

Knihovnice vyzve děti do prostoru.

(Děti představují rukama a různými pohyby les a společně recitují):

„Listonoš vítr nás zanesl do lesa plného poezie, teď ho však musíme zamknout.“

„Zamykám, zamykám les, aby sem nikdo nelez',
vleze-li sem chasník, ať je z něj básník,
vleze-li sem dívka, ať je z ní básnířka.“

„Doufám, že jste se v našem lese nenudili, protože náš jazyk je báječná hra, je to zázračná hračka, kterou si nosíme s sebou. Nikdy se neopotřebuje. Naopak, kdykoliv si s ní hrajeme, je živější a pestřejší. Zkuste si náš kouzelný les někdy odemknout sami...“

Závěrečné rozloučení.

Knižnica deťom
Agnieszka Dworak
Vojvodská a mestská verejná knižnica, Rzeszov

Vojvodská a mestská verejná knižnica (VaMVK) v Rzeszove je najväčšou verejnou knižnicou v Podkarpatskom vojvodstve. Plní funkciu centrálnej knižnice mesta a regiónu, má bohaté a rozličné fondy, ktoré sprístupňuje v požičovniach a čítárňach nachádzajúcich sa na území Rzeszova. Knižničné dokumenty sú zhromažďované so zreteľom na čitateľské, informačné a vzdelávacie potreby, ktoré majú používatelia knižnice. V organizačnej štruktúre knižnice bezprostrednej obsluhy čitateľov slúži 8 oddelení a sekcií: hlavná požičovňa, hudobná požičovňa, oddelenie pre deti a mládež, Informatorium, hlavná čítareň a priebežná čítareň tlače, sekcia počítačovej informácie, pracovisko dokumentov spoločenského života a tiež 17 mestských pobočiek a 5 knižničných bodov. Medzi hlavné úlohy VaMVK v Rzeszove patrí:

- zhromažďovanie, spracovanie, konzervovanie a organizovanie systému výpožičiek a sprístupňovanie knižničných dokumentov slúžiacich informačným, vzdelávacím a samovzdelávacím potrebám, so zvláštnym prihliadnutím na dokumenty, ktoré dokumentujú úspechy podkarpatského regiónu na poli kultúry, vedy a hospodárstva,

- plnenie funkcie centra knižnično-bibliografických informácií, organizovanie obehu medziknižničných výpožičiek, spracovanie a uverejňovanie regionálnych bibliografií,
- činnosť v prospech samosprávnych knižníc, v tom organizovanie a výkon zvyšovania odbornej kvalifikácie pre pracovníkov verejných knižníc v oblasti štandardov meritórnej činnosti,
- rozvoj knižničných služieb – zavedenie počítačovej technológie do knižničných procesov,
- kultúrno-osvetová činnosť.

Knižnica ročne obslúži 40 910 čitateľov. Disponuje fondmi v celkovom počte 575 978 knižničných jednotiek a zviazaných časopisov a 36 252 exemplárov špeciálnych fondov. K najvzácnejším patria staré tlače v počte 434 jedn. a 170 rukopisov. (Údaje k 31. decembru 2013.) Vďaka bezplatnému prístupu k virtuálnej knižnici IBUK LIBRA, knižnica umožňuje využívať 748 e-knží z mnohých vedeckých oblastí. Knižnica vytvára a sprístupňuje katalógy on-line a rôznorodé databázy. Využíva tiež elektronické technológie v týchto oblastiach: registrácia čitateľov, výpožičiek a iných knižničných činností. VaMVK v Rzeszove vďaka postupnej digitalizácii fondov spoluprotvára Podkarpatskú digitálnu knižnicu, v ktorej prezentuje o. i.: knihy vydané pred rokom 1939.

VaMVK v Rzeszove vykonáva inštruktážnu činnosť a meritórne spravuje 679 knižníc pôsobiacich v 159 gminách Podkarpatského vojvodstva, v tom 119 v mestách a 560 na vidieku. (Údaje k 31. decembru 2013.) Inštruktážna rola je o. i. v poskytovaní metodickéj pomoci, organizácii rôznorodých foriem zvyšovania odbornej kvalifikácie knihovníkov pracujúcich s deťmi a mládežou s cieľom zvyšovania kvalifikácie v oblasti čítania deti a mládeže a nových metód a techník práce s čitateľom v knižnici.

Na území Podkarpatského vojvodstva pôsobí 65 pracovísk špecializujúcich sa na čitateľský servis pre deti a mládež (40 v mestách a 25 na vidieku).

Kultúrno-vzdelávacia ponuka VaMVK v Rzeszove

VaMVK v Rzeszove vykonáva široké spektrum kultúrno-osvetových aktivít; ročne organizuje 1 391 akcií rôznych foriem kultúrno-osvetovej činnosti, zohľadňujúce všetky vekové skupiny. Za rok sa na nich zúčastní 35 979 osôb. V minulom roku bolo dovedna využitých 7 522 foriem propagácie knihy pre deti a mládež, na ktorých sa zúčastnilo 117 717 mladých

čitateľov. (Údaje k 31. decembru 2013.) Najčastejšie formy používané knihovníkmi v práci s deťmi a mládežou sú:

- literárne stretnutia s autormi,
- prednášky a stretnutia so zaujímavými ľuďmi,
- komorné koncerty a hudobné stretnutia,
- knižničné prednášky a tematické vyučovanie pre žiakov a detí z materských škôl,
- e-learningové kurzy, umelecké, počítačové tvorivé dielne,
- animačné, literárno-výtvarné zamestnania počas prázdnin a sviatkov,
- výstavy maliarstva, grafiky, fotografií profesionálnych a neprofesionálnych autorov, v tom autorské výstavy a výstavy z tvorivých súťaží pre deti a mládež,
- tematické expozície a výstavy prezentujúce vlastné fondy knižnice, ako aj zbierky zberateľov a regionalistov.

Priblížim vybrané príklady foriem práce s najmladšími čitateľmi a mládežou.

Na stretnutia pozývame autorov známych a uznávaných v celom štáte a za hranicami. Propagujeme tiež autorov regionálnych, píšucich pre mladého príjemcu. Záleží nám na tom, aby sme dali deťom a mládeži možnosť spoznať ľudí od pera, naučiť ich prijímať literatúru, chápať umenie, podnecovať k čítaniu, občas aj k vlastným spisovateľským pokusom. Je to štandardná činnosť knižníc, ktorá, ak sa nemýlim, si nevyžaduje veľa slov. Podotknem len, že stretnutia s autormi sú veľmi obľúbené našimi mladými čitateľmi. (V roku 2013 sa uskutočnilo 79 stretnutí, na ktoré prišlo 4 633 účastníkov.)

Všetky pracoviská VaMVK v Rzeszove vykonávajú neobyčajne rôznorodú činnosť v oblasti čitateľskej animácie detí. Prácu s najmladšími začíname pravidelnými stretnutiami, takými ako Prvé stretnutia s knihou, Poetické putovanie detí z materskej školy, Prvé kroky v krajine rozprávok, Čítajme spolu. Cieľom aktivít je čitateľské prispôsobenie detí v predškolskom a rannom školskom veku a vyvolať v nich trvalú potrebu čítať a navštevovať knižnice. V rámci týchto aktivít sa konajú aj knižničné prednášky, súťaže, malé turnaje, literárne a pohybové hry a seanse hlasitého čítania. Predstavené formy animácie rozvíjajú jazyk a slovnú zásobu, učia myslieť, uľahčujú samostatné čítanie a písanie, zdokonaľujú schopnosť hovoriť, rozvíjajú predstavivosť a pamäť. Cykly takýchto aktivít sú ukončené slávnostným pasovaním za čitateľa počas celopoľskej akcie Celé Poľsko číta

deťom. Pasovanie za čitateľa sa stalo skutočným literárnym sviatkom pre malých čitateľov a knihovníkov.

Spolupráca s materskými školami a školami predpokladá nielen návštevy deti v knižnici, ale takisto stále návštevy knihovníkov v školách a v materských školách. Vybrané pracoviská VaMVK v Rzeszove vykonávajú série stretnutí: Čítanie na raňajky a Rozprávkoví hrdinovia na návšteve u škôlkarov, počas ktorých navštevujú materské školy raz mesačne, aby prečítali deťom dopredu vybranú knihu. Rozprávky a básne čítané v konkrétnom čase sú spojené práve s príslušným ročným obdobím, venované sú rôznym hrdinom príbehov a tiež prezentujú tvorbu rôznych autorov a novinky.

Našími knihovníkmi navrhované formy kultúrno-osvetovej práce prispeli k rozvinutiu otvorených zamestnaní. V jednej z mestských pobočiek funguje Rozprávkový klub špunta. Je to čitateľský klub pre najmladších a ich rodičov. Ide o zamestnania pre neorganizované skupiny a konajú sa raz v mesiaci popoludní. Témy stretnutí sa realizujú v spolupráci s redaktorkou denníka Nowiny. Inšpiráciou sú o. i. nápady spisovateľov rozprávok. Zaujímavé, farebné oblečenie, animačné a maliarske hry pomáhajú uviesť deti a ich rodičov do sveta knihy.

Záber činnosti knižnice je nezvyčajne široký. V súvislosti s tým naši knihovníci musia sa celý čas vzdelávať, aby si poradili s mieniacimi sa potrebami čitateľov. Každoročne sa v knižnici koná množstvo školení z oblasti čitateľskej animácie. Knihovníci sa vzdelávajú v oblasti biblioterapeutických foriem práce s čitateľom, čo vplýva na kvalitu vykonávaných aktivít. Biblioterapia sa zakladá na využití terapeutických hodnôt literatúry. Predpokladá, že kniha môže zmierniť nepožadované psychické stavy, ako je úzkosť, nuda, osamotenosť, apatia, či zľahostajnenie a rovnako vyvolávať požadované chovanie – radosť, uvoľnenie... V knižniciach sa konajú tvorivé dielne s prvkami biblioterapie, ktorá využíva cieľené čítanie ako prostriedok podporujúci terapeutický proces, je druhom psychickej podpory, pomoci pri riešení problémov. Slajd ukazuje biblioterapeutické zamestnania zamerané na deti s handicapom Čierna kniha farieb a Čítanie palcami. Naši knihovníci vykonávajú takisto zamestnania s ťažko spoločensky prispôsobiteľnou mládežou a spôsobujúcou výchovné problémy. Biblioterapia predstavuje dokonalé doplnenie procesu rehabilitácie, je dokonalým spôsobom ako podporovať handicapované decko v procese vnímania seba ako osoby

nesvojprávnej, zmiernenie psychických napätí spojených s invaliditou, či chorobou a dáva možnosť integrácie do prostredia (triedy) a nabáda k vnímavosti voči problémom invalidov. Jedna z knižničných pobočiek sa nachádza v mestskej nemocnici, kde knihovníci pri svojej práci uplatňujú elementy klinickej biblioterapie. Konajú sa tam biblioterapeutické zamestnania, seanse hlasného čítania a stretnutia s autormi. Chceli by sme rozšíriť vplyv knižnice na všetky deti, preto našu pozornosť zameriavame taktiež na deti s fyzickým obmedzením. Niekoľko rokov spolupracujeme so Združenou špeciálnou školou UNICEF – školou pre mládež so špeciálnymi potrebami. Vyžaduje to prispôbiť úroveň a tempo terapeutických aktivít psychickým a fyzickým možnostiam účastníkov a zaradiť do biblioterapeutických programov muzikoterapeutické a arteterapeutické zamestnania. Biblioterapia mládeže so špeciálnymi potrebami obsahuje vzdelávacie, kultúrne stretnutia, knižničné prednášky, divadelné predstavenia, výtvarné súťaže, besedy, stretnutia so zaujímavými ľuďmi. Takéto aktivity si vyžadujú pochopenie zo strany knihovníkov a predovšetkým individuálny prístup prispôbený úrovni príjemcu.

V našom kalendári bohatom na knižničné akcie si stále miesto získali akcie a podujatia spojené s výročiami rôzneho druhu, nielen literárnymi. Knižnice uskutočňujú tematické zamestnania a čitateľské podujatia spojené so Svetovým dňom plyšového Macka, Narodeninami knižného Macka Uška, Svetovým dňom Zeme, Svetovým dňom mačky, Medzinárodným dňom knihy pre deti, Svetovým dňom knihy a autorských práv, sviatkom Andreja, zvaným Andrzejkami, sv. Mikulášom, vianočnými sviatkami. Dôležitou formou našej činnosti sú tematické zamestnania vykonávané v období zimných sviatkov a letných prázdnin. Ide o cyklus umeleckých a vzdelávacích aktivít venovaných deťom, ktoré trávajú sviatky a prázdniny v meste. Deti sa stretávajú pri rôznorodých aktivitách, bohatých nielen na zábavu, ale rovnako poskytujúce možnosť získať nové schopnosti a odhaliť u seba nový talent. Najväčší úspech zaznamenávajú zábavy s predstavivosťou, divadelné dielne, výtvarné súťaže, počas ktorých vznikajú rôzne fantastické zázraky z farebného papiera, plastelíny, priadze, novin a papiera, ako aj hry a súťaže vyžadujúce veľa vedomostí z oblasti literatúry, matematiky, prírody...

Poslaním stretnutí konaných na našich pracoviskách je podnietiť deti čítať prostredníctvom hry s literatúrou. Nová

generácia je závislá od virtuálneho sveta. Dokonalou alternatívou pre počítačové hry je hra prenesená na plochu a zväčšená. Ide o jednoduchý spôsob zapojenia knihy medzi záujmy detí. Hra umožňuje komplexný sociálny, fyzický a intelektuálny rozvoj. Je to dobrá zábava s literatúrou. Hry nielenže sú zdrojom uvoľnenia a poskytujú veľa radosti, ale učia logickému mysleniu a strategickému plánovaniu.

V duchu dobrej súťaživosti sa koná každoročný Rozprávkový turnaj knižníc (RTK). Turnaj je cyklická iniciatíva dvoch filiállok VaMVK v Rzeszove. Cieľom súťaže je propagovať medzi žiakmi čitateľskú kultúru, znalosť detskej literatúry a zapájať sa do zdravého súťaženia. Adresátni hry sú filiálkami pozvaní tretiaci z rzeszovských základných škôl. Počas turnajovej súťaže každá z tried vyberie trojčlenné družstvo s kapitánom. Takto vytvorené družstvá súťažia medzi sebou v 10 úlohách hodnotených porotou a s podporou povzbudzujúceho hľadiska. Úroveň obťažnosti a druh súťažných otázok rešpektujú literárne výročia a udalosti, ale aj vek a záujem účastníkov RTK. Odmenami v turnaji sú pohár knižnice a titul SČÍTANÉ DETÍ pre víťazné družstvo, diplomy, knihy a drobné spomienkové darčeky pre žiakov tried, ktoré prišli na podujatie. Všetky transparenty pripravené povzbudzujúcim publikom VaMVK v Rzeszove využíva v iných pravidelných čitateľských akciách.

Práca s mladým čitateľom si vyžaduje uplatniť formy orientované na rozvíjanie záujmu detí a mládeže. Podnikané aktivity musia rozširovať vedomosti a smerovať k tomu, aby kniha sa stala dôležitou súčasťou kultúry v živote mladého človeka. Na novinárskych, literárnych, či divadelných tvorivých dielniach sa usilujeme odovzdať mladým čitateľom poznatky a vstúpiť nové záujmy. Stredoškóľáci (gimnazisti a lyceisti) sa aktívne zapájajú do programu Každý deň s knižnicou, ktorého zámerom je podnietiť mládež využívať knižnicu a zúčastňovať sa na kultúrnych akciách, ktoré sa konajú na našich pracoviskách. Mládež sa zapája do cyklu stretnutí so zaujímavými ľuďmi a do tvorivých dielni rôzneho druhu. Gymnazisti sa zúčastňujú ako dobrovoľníci na stretnutiach určených deťom a to takých, ako Narodeniny knižného Macka – tým, že im čítajú knihy.

V roku 2013 v oddelení pre deti a mládež sa uskutočnil cyklus stretnutí Knižnica vedy. Boli to zaujímavé a fascinujúce prednášky z fyziky, chémie, astronómie a techniky, stimulujúce prístup k vlastným bádaniam a k odhaľovaniu zásad exaktných a prírodných vied, ktoré riadia náš svet. Vedúci zamestnania

Paweł Pasterz – zberateľ, koničkár (nadšenec), architekt, fotograf, spolutvorca rozhlasovej relácie Radiolatorium, autor návrhu a realizátor projektu Experimentarium – Projekt 3Z – školské vedecké centrá, počas trvania celého cyklu odhaľoval pred deťmi taje prírodných otázok a fyzikálnych zákonov. Poznatky boli odovzdávané neobyčajne prístupným spôsobom s pomocou obyčajných predmetov a hračiek, ktoré deti dobre poznajú. Stretnutia sa tešili obrovskej obľube mladých čitateľov. V tom istom roku na našich pracoviskách deti sa mohli učiť anglický jazyk s lektormi Školy anglického jazyka Helen Doron. Akcia Rzeszov číta deťom v anglickom jazyku mala cieľ propagovať čítanie a znalosť anglického jazyka medzi najmladšími obyvateľmi nášho mesta. Lektori vystúpili so 16 predstaveniami, v ktorých hrali scény z rozprávok čítaných po anglicky. Vystúpenia s pomocou farebných divadelných rekvizít vzbudili záujem o spoznanie anglického jazyka v súlade s myšlienkou vyučovania prostredníctvom hry.

Ďalšou akciou, na ktorej sa naša inštitúcia zúčastňuje je Týždeň s internetom. Ide o každoročnú celoeurópsku kampaň koordinovanú sieťou organizácií Telecentre-Europe s cieľom podnietiť čo najväčší počet osôb k využívaniu internetu. Počas týždňa uskutočnené tvorivé dielne s mládežou a deťmi majú cieľ ukázať informačnú funkciu internetu a vštepiť im zásady bezpečného používania siete. Organizátori akcie majú k dispozícii niekoľko scenárov a podľa jedného z nich robia stretnutie.

Dôležitou súčasťou zamestnaní ponúkaných knižnicou sú Európske lekcie realizované zástupcami Regionálneho strediska medzinárodnej diskusie v Rzeszove a Bodu európskej informácie Europe Direct – Rzeszov. Lekcie sú spetrované prezentáciami a ukázkami z internetových stránok. V našich pobočkách a oddeleniach fungujú kluby Európana, ktorých účastníci sa stretávajú raz mesačne, aby sa viac dozvedeli o štátoch Európskej únie, spoznali ich kultúru, literatúru, pamiatky, obyčaje a osobne sa pohovárili s cudzincami. Lekcie prebiehajú vo forme tvorivých dielní, podávajú nielen základné vedomosti, ale tiež učia tolerancii a úcty k iným kultúram a národom.

Už niekoľko rokov knižnica sa zapája do celopoľských kampaní na podporu čítania tým, že organizuje veľké čitateľské akcie. Najmladšia z nich je Celonárodné čítanie, ktorú inicioval prezident PR Bronisław Komorowski pred tromi rokmi. Akcia je vedená v duchu myšlienky posilňovať pocit národnej identity a propagovať poľskú literatúru. Určená je všetkým vekovým

skupinám. Každý rok čítame diela jedného z vybraných autorov a sprevádza to aktivita určená deťom a mládeži. V roku 2014 sa Celonárodné čítanie konalo pod heslom Rzeszov číta Sienkiewicza.

Ďalšou celoštátnou akciou, do ktorej je knižnica zapojená je Noc múzeí. Ideou Noci múzeí je jednorazové sprístupnenie múzeí, galérií a iných inštitúcií návštevníkom a organizovanie bezplatných akcií, ktoré sprevádzajú noc. VaMVK v Rzeszove sa zapája už 6 rokov a pred dvomi rokmi bola do podujatia pridaná formulka Nočných stretnutí pre deti. Počas nočného stretnutia v knižnici čakajú na najmladších čitateľov nielen expozície rukopisov, inkunábulí, starých vzácných tlačí a unikátnymi knihami, ale tiež zábavy a súťaže, ako aj seanse hlasného čítania. Druhé Nočné stretnutie pre deti prebehlo pod heslom Mladí detektívi na stope pokladu. Počas zábavy deti hľadali v knižnici schovaný poklad – starú vzácnu tlač, toto hľadanie bolo časťou hry Šifry, kódy a hony. Víťazi si vyžrebovali odmeny. Ďalšou atrakciou pre najmladších boli výtvarné tvorivé dielne Geniálny detektív na stope rozprávkového hrdinu. Deti hádali mená hrdinov, maľovali ho alebo lepili, za čo dostali rad geniálneho detektíva. Malí účastníci Noci hádali tiež heslá ukryté v hre Po nitke do kľbka. Zábavné hry sprevádzali hádanky, kvízy, minisúťaže s odmenami a nočné čítanie detektívnych kníh. V tú noc prišlo k nám niekoľko tisíc osôb.

Kampaň S knihou na kolieskach sa koná v rámci Podkarpatských stretnutí spisovateľov s mladými čitateľmi. Ide o najstaršie podujatie takéhoto druhu, knižnica ho organizuje 8 rokov a naďalej sa teší obľube čitateľov. Pri príprave stretnutí spolupracujeme s vydavateľstvom Literatura. Každý rok v júni, v priebehu 3 dní, asi v 20 verejných knižniciach Podkarpatského vojvodstva sa konajú autorské stretnutia so známymi a obľúbenými tvorcami literatúry pre deti a mládež. Na tretí deň sa koná záverečné podujatie S knihou na kolieskach. Akcia sa začína pochodom farebného, rozprávkového sprievodu, do ktorého sa zapojí asi 400 účastníkov, od hlavnej budovy VaMVK v Rzeszove na ul. Sokoła 13 do Divadla MASKA. Na záver sa na divadelnom javisku stretávajú všetci účastníci a organizátori akcie, medzi nimi sú hrdinovia autorských stretnutí, to sprevádzajú maliarske a literárne súťaže, výstavy kníh a ilustrácií spojených s tvorbou autorov, divadelné dielne, vystúpenia detí a trhy kníh vydavateľstva Literatura.

Oddelenie pre deti a mládež

Oddelenie pre deti a mládež je najväčším pracoviskom pre deti a mládež v Rzeszove. Má bohaté knižničné fondy, určené tak čitateľom zo základných škôl, gymnázií, ako aj stredných škôl. Pre knižnicu je typická vysoká aktivita v aktivitách na poli čitateľského a kultúrneho vzdelávania, čo sa prejavuje organizovaním početných autorských stretnutí, výstav, súťaží, animačných zamestnaní pre deti a mládež. Oddelenie realizuje širokú spoluprácu s inštitúciami kultúry, materskými školami, školami, domami kultúry, múzeami a Regionálnym strediskom medzinárodnej diskusie v Rzeszove, ako aj s knižnicami. V oddelení prebiehajú európske tvorivé dielne pre deti a mládež, v tzv. klube Európana, ktoré vykonávajú konzultanti Regionálneho strediska medzinárodnej diskusie a Bodu európskej informácie Europe Direct – Rzeszov. Knižnica je organizátorom autorských stretnutí so známymi a obľúbenými spisovateľmi a stretnutí so zaujímavými ľuďmi, organizuje divadelné predstavenia, súťaže, zamestnania pre deti, ktoré zostávajú v meste počas sviatkov a letných prázdnin a literárne a tvorivé zamestnania. Vedie lekcie čitateľského prispôsobenia sa pre najmladších v cykle pod názvom Čítajme spolu. Na záver stretnutí prijíma ich do radov čitateľov slávnostným pasovaním. Starším čitateľom sú určené tematické prednášky spojené s knihou, časopisom, prednášky charakteru „pedagogiky zábavy“ a vzdelávacie zamestnania. Každoročne sa zúčastňujeme na medzinárodných kampaniach, ako sú Týždeň s internetom, Týždeň globálneho vzdelávania, Európske dni dedičstva a v celopoľských kampaniach Celopoľský týždeň čítania deťom, Celé Poľsko číta deťom, Celonárodné čítanie. V roku 2013 oddelenie zorganizovalo 153 rôznych foriem práce s čitateľom, na ktorých sa zúčastnilo 7 979 osôb. Väčšinu z aktivít oddelenia ste už videli v priebehu dnešnej prezentácie. Ja predstavím ešte niekoľko aktivít typických pre naše pracoviská.

Pri knižnici pracuje Minigaléria umenia od detí a pre deti, kde sa organizujú výstavy zo súťaží výtvarných prác a individuálne výstavy mladých tvorcov. Naše pracovisko organizuje súťaže a výstavy celomestského a vojvodského charakteru, týkajú sa tvorby profesionálnych umelcov tvoriacich pre deti a prehliadky výtvarnej tvorivosti mladých čitateľov. Knižnica preberá taktiež patronát nad niekoľkými celomestskými a školskými výtvarnými súťažami a organizuje výstavy po ich skončení. Nami každý rok pripravovaná celomestská výtvarno-

literárna súťaž sa teší obľube medzi deťmi a mládežou už 20 rokov. Neraz prezentované v našej minigalérii výstavy sú výborným základom stretnutí mladých čitateľov so zaujímavými ľuďmi, ich umením, hudbou a predovšetkým literatúrou.

Diskusné knižné kluby

Deväť rokov v knižnici funguje Diskusný knižný klub (DKK) pre mládež a dva roky Diskusný knižný klub pre deti – Książkołaki (Hladní po knihách). Kluby pracujú v rámci programu literárneho knižného inštitútu My tu čítame – diskusné knižné kluby. Deti a mládež sa stretávajú, aby strávili s rovesníkmi čas v zábave a v diskusiách o literatúre. Ideou takéhoto klubu je podnietiť deti, aby čítali a diskutovali, formovanie schopnosti kritického posúdenia prečítaných kníh. V rámci DKK prebiehajú tiež stretnutia a literárne tvorivé dielne s autormi, ktorých knihy prečítali. Členovia klubov sa aktívne zúčastňujú na podujatiach a čitateľských akciách organizovaných knižnicou. Pri DKK využívame médiá a internet – pracujúci pri oddelení DKK Książkołaki má svoj vlastný blog a stránku na Facebook-u. Diskusné knižné kluby pre mládež má 7 oddelení v Podkarpatskom vojvodstve, zatiaľ čo DKK pre deti iba dve oddelenia.

Cykly: Putujúce večerničky, Od rozprávky k večerničku

Oddelenie pre deti a mládež spolupracuje s Múzeom večerníčkov (dobranocek) zo zbierok Wojciecha Jamy v Rzeszove od samého začiatku jestvovania múzea, čiže od roku 2009. Spolupráca zahŕňa realizáciu rôznorodých kultúrnych podujatí, narodenín známych rozprávkových postáv, umeleckých tvorivých dielní a organizáciu zimných sviatkov a letných prázdnin. V rámci čitateľsko-animačnej spolupráce sa realizujú celoročné cykly stretnutí Od rozprávky k večerničku a Putujúce večerničky. Obe formy stretnutí majú cieľ priblížiť a popularizovať detskú literatúru a kultové večerničky, spájajúce pokolenia. Ide o výbornú príležitosť pre sympatizantov knihy a animácie, ktorá umožňuje fascinujúcu cestu po rozprávkovom svete. Seanse hlasného čítania pre deti – Od rozprávky k večerničku sú spojené s premietaním animovaných, kreslených a bábkových filmov a aj s rôznymi hrami a súťažami. Stretnutia sa konajú pravidelne, dvakrát mesačne, v sídle Múzea večerníčkov zo zbierok Wojciecha Jamy v Rzeszove. Cyklus zamestnaní nazvaný Putujúce večerničky prebieha v knižnici. Ide o stále stretnutia,

na ktorých pracovníci Múzea večerníčkov prezentujú unikátnu kolekciu večerníčkových exponátov. Náplňou zamestnaní je história večerníčkov, ich tvorcov a tajomstiev animácie. Účastníci zamestnaní poznávajú neobyčajné, zábavné a poučné dobrodružstvá obľúbených rozprávkových a literárnych hrdinov.

FunEnglish.pl

Od roku 2012 knižnica spolupracuje s firmou FunMedia v rámci sprístupnenia na oddelení bezplatného, e-learningového kurzu pre vyučovanie anglického jazyka FunEnglish.pl. Ide o internetovú príručku pre samostatné vyučovanie anglického jazyka, určenú pre deti vo veku 6 – 12 rokov. Program využíva inovačnú metódu „immersion” – deti komunikujú len v cudzom jazyku. Založená je na vzdelávacích hrách, filmoch, pesničkách a fotolekciách.

Mestská hra

Zvláštnu pozornosť si zaslúži mestská hra. Je to pre našu knižnicu úplne nová forma práce s mládežou, ktorú tohto roku uskutočnilo oddelenie po prvýkrát a priniesla pozitívne efekty. Hra v území využíva mestský priestor ako územie zábavy. Ulice a zástavba predstavujú gigantickú, neustále sa meniacu plochu, po ktorej sa hýbu figúrky – hráči. Má elementy zo skautských honov, z hry RPG a aj rysy flashmobov či pouličných happeningov. Náplň mestských hier sa zvyčajne opiera o historické udalosti, príbehy povestí alebo o vymyslené historiky. Hlavné idey mestskej hry sú spolupráca celého družstva a prežitie nádherného dobrodružstva. Ide o dokonalú alternatívu k počítačovým hrám o to viac, že hráči prežívajú obrovské emócie počas hry, môžu sa osobne zapojiť do hry a ovplyvniť jej priebeh vlastnou aktivitou a schopnosťami – nielen rozumovými, ale aj fyzickými.

V septembri t. r. sa konala hra v území nazvaná Rzeszovskými uličkami, v rámci kampane Európske dni dedičstva. Hra využívala mestský priestor ako súčasť hry. Určená bola účastníkom v skupinách – deti a mládež spolu s opatrovníkmi. Hráči rozdelení do družstiev museli nájsť hracie body v centre Rzeszova a vyriešiť konkrétne úlohy, a potom, v čo najkratšom čase, hlásiť sa v cieľi. Ku ďalším bodom sa dalo dostať podľa schovaných orientačných bodov v citátoch navádzajúcich alebo riešiacich jednotlivé hádanky. Všetky citáty pochádzali z kníh Marka Czarnotu (regionálneho spisovateľa).

Hracími bodmi boli pamiatkové miesta nachádzajúce sa v centre mesta, pamätníky a budovy (medzi nimi aj budova VaMVK v Rzeszove na ul. Sokoła 13), ktoré vo svojich knihách opisuje Marek Czarnota. S históriou Rzeszova a s literatúrou spojené rébusy, hlavolamy a hracie úlohy mali priviesť účastníkov k vyriešeniu hádanky a k získaniu odmeny. Dokladom o tom, že družstvo navštívilo všetky hracie body bola vyplnená hracia karta. Do hry sa zapojilo 60 osôb, v tom deti a stredoškolská mládež.

Nie je možné poskytnúť informácie o všetkých našich projektoch z oblasti čitateľskej animácie pre deti a mládež v takom krátkom čase. Dnes som predstavila len vybrané otázky. V našej činnosti s mladým čitateľom sa vždy riadime literatúrou a propagujeme čítanie, aby sa kniha stala nerozlučnou priateľkou v živote každého mladého človeka.

Preklad: Juraj Jurčišin

Skočte do sveta rozprávok
Joanna Rozborska, Agnieszka Dworak
Vojvodská a mestská verejná knižnica, Rzeszov

Úvod:

Joanna Rozborska:

KOLEGYŇA A KOLEGA, SKOČTE DO SVETA ROZPRÁVOK

– pravidlá a vysvetlivky ku hre stolovej

CIELE:

- Hlavný: vyvolať záujem detí o rozprávky, o literatúru pre deti
- Operačné: deti
- dokážu vysvetliť čo je rozprávka
- vymenujú názvy známych rozprávok
- vedia rozlíšiť a spoznajú hrdinov rozprávok a povestí
- dokážu určiť, čo charakterizuje kladné postavy a čo záporné v spoznaných rozprávkach a povestiach
- učia sa spolupracovať v skupine a hrať fair play

METÓDY: aktívna, ústna, pozorovacia

FORMA: práca so skupinou

DIDAKTICKÉ PROSTRIEDKY: hracia doska, figúrky/hracia kocka, rekvizity, nápisy, obálky s puzzle

CIELOVÁ SKUPINA: deti vo veku od 6 do 8 rokov

ČAS TRVANIA: 30 minút

PRIESTOR: miestnosť – asi 6 m² (hra bude rozložená na podlahe)

Ide o hru určenú dvom družstvám, napr. 4 až 8-členným.

Každé družstvo určí KAPITÁNA DRUŽSTVA, čiže osobu, ktorej úlohou je predstaviť svoje družstvo (uviesť meno každého člena družstva), dbať o to, aby každý účastník mal právo hádzať hracou kockou a o disciplínu v družstve.

Zásady hry:

Každé družstvo má zvládnuť cestu svetom rozprávok, z políčka ŠTART až na políčko CIEL, pričom na ceste stretáva rôzne rozprávkové bytosti, ktoré pripravili otázky alebo úlohy týkajúce sa rozprávky, v ktorej sa vyskytujú.

Začína sa po hodení 1 alebo 6 bodov na hracej kocke, pričom tá sa musí kotúľať.

Farebné políčka zelené a červené na trase sú prekážkami alebo odmenami, spomínané otázky a úlohy sú zadávané rozprávkovými bytosťami.

Pozor! Ak družstvo chybné odpovie na položenú otázku alebo nesprávne vykoná úlohu – stráca 1 hod hracou kockou.

Vyhráva to družstvo, ktoré ako prvé zvládne celú trasu a dôjde na políčko CIEL, ale pod podmienkou, že hodí presne toľko bodov, koľko zostáva voľných políčok do konca.

VELA ÚSPECHOV A DOVIDENIA V CIELI!

VYSVETLIVKY:

ZELENÉ POLÍČKA – OTÁZKY

ČERVENÉ POLÍČKA – ÚLOHY

OTÁZKY:

1. O ktorej hodine Popoluška musela odísť z balu? (Odpoveď: 12:00)
2. Akej farby bola čiapočka, ktorú nosilo dievčatko oklamané vlkom? (Odpoveď: červenej)
3. Koľko trpaslíkov sa staralo o Snehulienku? (Odpoveď: 7)
4. Na akého vtáka sa premenilo škaredé kačiatko? (Odpoveď: na peknú labuť)
5. Z čoho veštkyňa zrobila koč pre Popolušku? (Odpoveď: z dyne)
6. Koľko želaní mohla splniť zlatá rybka? (Odpoveď: 3)
7. Čo stratila Popoluška na schodišti, keď vybehla z balu na zámku?
8. Na koľko rokov zaspala Šípková Ruženka? (Odpoveď: 100)

9. Uveď mená detí, ktoré v lese našli perníkovú chalúpku.
(Odpoveď: Janko a Marienka)
10. Uveď meno chlapca, ktorému pri klamaní rástol nos.
(Odpoveď: Pinocchio)

ÚLOHY:

1. Poukladaj obrázkové puzzle.
2. Uhádni z ktorej rozprávky pochádza táto rekvizita.
3. Uveď správne názvy rozprávok:
 - Červený klobúk – Riešenie: Červený čiapočka
 - Kocúr v rukavičkách – Riešenie: Kocúr v čizmách
 - Dažďová kráľovná – Riešenie: Snehová Kráľovná
 - Smoliarka – Riešenie: Popoluška
 - Princezná na fazuli – Riešenie: Princezná na hrášku
 - Kráľovná Snehuľočka– Riešenie: Snehulienka
 - O plavcovi a zlatej žubrienke– Riešenie: O rybárovi a zlatej rybke
 - Centimeterlienka – Riešenie: Palculienka
 - Pekná labuť – Riešenie: Škaredé kačiatko
 - Jakub a Malvína – Riešenie: Janko a Marienka

Preklad: Jozef Jurčišin, Anna Patejuk

Medzinárodná knižnica pre mládež a jej podujatia

Ines Galling

Medzinárodná knižnica pre mládež, Mníchov

Výber textov

Bach, Tamara: Marsmädchen (Dievča z Marsu). Hamburg: Oetinger 2003.

-: Marienbilder (Mariánske obrázky). Hamburg: Carlsen 2014.

Heinrich, Finn-Ole: Frerk, du Zwerg (Frerk, ty trpaslík). Berlin: Bloomsbury 2011.

-: Räuberhände (Zbojnicke ruky). Hamburg: Mairische 2008.

Hub, Ulrich: An der Arche um Acht (Pri Arche o ôsmej). Düsseldorf: Sauerländer 2007.

-: Füchse lügen nicht (Lišky neklamú). Hamburg: Carlsen 2014.

Kreller, Susan (Hg.): Der beste Tag aller Zeiten. Weitgereiste Gedichte. (Najlepší deň všetkých čias. Básne zďaleka) Hamburg: Carlsen 2013.

Kreller, Susan: Schneeriese (Snežný obor). Hamburg: Carlsen 2014.

Mohl, Nils: Es war einmal Indianerland (Bola raz indiánska krajina). Reinbek bei Hamburg: Rowohlt 2011.

-: Mogel. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt 2014.

Steinhöfel, Andreas: Anders (Inak). Hamburg: KönigsKinder 2014.

-: Rico, Oskar und die Tieferschatten (Oskár a hlbšie tiene). Hamburg: Carlsen 2008.

Wildner, Martina: Das schaurige Haus (Strašidelný dom). Weinheim: Beltz und Gelberg 2011.

-: Königin des Sprungturms (Kráľovná skokanskej veže). Weinheim: Beltz und Gelberg 2013.

Internetové adresy:

www.ijb.de

www.goethe.de

www.jugendliteratur.org

Knižné tipy The White Ravens Medzinárodnej knižnice pre mládež testované v praxi

R. 1998 založili z iniciatívy Medzinárodnej knižnice pre mládež za podpory Štátneho školského úradu v Mníchove pracovnú skupinu Podpora čítania a literárna výchova. Učitelia a pracovníci knižnice v nej uvažovali o tom, ako rozvíjať čitateľskú a literárnu kompetenciu na 1. a 2. stupni základných škôl. Konceptie zakaždým súvisia s aktuálnymi výstavami a projektmi Medzinárodnej knižnice pre mládež, učitelia ich didakticky využívajú na školách rozličným spôsobom. Po ukončení projektu sa potom diskutuje o výsledkoch v rámci ďalšieho vzdelávania učiteľov. Takto sa podávajú skúsenosti ďalej a poskytujú podnety pre modifikácie a inovácie. Pre obe strany je táto kooperácia najvyššou podnetnou, čo platí aj pre práve prebiehajúcu kooperáciu. V rokoch 2008/09 sa prvý raz uskutočnil projekt Gegengelesen – knižné tipy The White Ravens medzinárodnej knižnice pre mládež v praktickom teste, r. 2009/10 sa pokračovalo v širšom rámci.

Učitelia a žiaci v prvej až desiatej triede testujú „v praxi“ knižné tipy profesionálov z Medzinárodnej knižnice pre mládež, uverejňované v katalógu The White Ravens. V krátkych anotáciách sa tu ročne predstaví 250 originálnych, náročných a napínavých titulov z celosvetovej literárnej produkcie pre deti a mládež, asi 40 titulov pochádza z nemecky hovoriacich krajín. Pätnásť z nich – po päť obrázkových kníh a kníh pre deti a mládež, ešte nezaevidovaných, majú žiaci na základných školách prečítať a analogicky k stručným kritikám vo White Ravens aj recenzovať. Tohto roku sa projektu zúčastnilo 14 škôl, zrodilo sa vyše 350 recenzií – vskutku imponujúce číslo!

Hoci sa vonkoncom nedalo predpokladať, že vznikne toľko textov, od začiatku bolo jasné, že výsledky sa majú sprístupniť verejnosti. Žiacke recenzie sa preto prezentujú od apríla do júna na výstave v Medzinárodnej knižnici pre mládež. Texty si možno pozrieť v rámoch, okrem toho sú vyložené na čítanie. Zverejňujú sa aj na domovskej stránke Medzinárodnej knižnice pre mládež – školy ich tiež často umiestnia na webe – a tak ich možno využiť na rešerš aj online. Vydavateľstvá, ktorých knihy sa rozoberajú v projekte, recenzie takisto dostali, na čo reagovali napospol pozitívne. Nepochybný vrchol však znamená udeľovanie cien počas Festivalu White Ravens pre medzinárodnú literatúru pre deti a mládež na zámku Blutenburg v júli: tu sa predstavujú a oceňujú najlepšie kritiky počas slávnosti.

Projekt Gegengelesen má za cieľ verejne, účinne prezentovať a tým aj uznať kritický úsudok čítajúcich žiakov. Takto sa nielen dostane žiakom ocenia za to, že čítajú a píšu o knihách, ale práve tým, že sa im sprostredkuje cit pre hodnoty, zároveň si uvedomia, že čítanie literárnych textov je kultúrny úkon spoločensky jednoznačne ocenený a zmysluplný.

Skôr sa prezentujú výsledky, treba samozrejme knihu zhodnotiť. Tohto roku sa v triede alebo venovala pozornosť jednej knihe, alebo si žiaci sami pohľadali svojich favoritov. Učitelia viedli tvorbu recenzií rozdielne. Pýtali sa na obsah, na protagonistov alebo rozprávačskú perspektívu. Rozhodujúce bolo hodnotenie kníh a zdôvodnenie s príslušnými argumentmi: Čo sa ti páčilo? Čo sa ti nepáčilo? Prečo?

Recenzie boli vytvorené ako individuálna alebo teamová práca, veľa ich bolo doplnených o obrázky a kresby. Každopádne poskytli knihy na vyučovaní podnet na rozprávanie a písanie. Takto sa školila schopnosť písomne a ústne sa vyjadrovať ako aj schopnosť literárneho úsudku. Okrem sprostredkovania estetického vzdelávania veľa textov slúžilo aj na rozšírenie vymedzeného priestoru a aby sa získali podnety na zamyslenie. Najmä dve knihy – Tusó. Pravdivý príbeh z Afriky (Klett, vydavateľstvo pre deti, 2009) ako aj Stredne pekný život (vydavateľstvo Hinz und Kunz, 2009) – mali mimoriadny ohlas. Napríklad Jonas (3. trieda, základná škola Reinharda Wallbrechera) píše o príbehu sociálneho zostupu, o ktorom sa rozpráva v Stredne peknom živote: „Mohla by to byť pravda, pretože na svete naozaj žijú bezdomovci. Pri čítaní som bol niekedy vzrušený a nevedel som sa už dočkať konca. A vedel som sa dobre vcítiť do knihy, aké to je, keď je človek bez domova.

Všetkým vám tú knihu veľmi odporúčam.“ K Tusovi. Pravdivý príbeh z Afriky, ktorý rozpráva o štvorročnom chlapcovi žijúcom na ulici, poznamenáva Louis (5. trieda, škola Rudolfa Steinera): „Vidí sa mi strašné, ak už dieťa musí zažiť čosi také. Pri tomto rozprávaní som si uvedomil, ako dobre sa máme na tejto strane zemegule. Hlad a smäd som ešte nikdy nepocítil a keď si to mám predstaviť, poriadne sa vyľakám. Bez rodičov si vôbec neviem predstaviť svoj život. Ten príbeh sa ma veľmi dotkol.“

Čitateľ reflektuje nielen vzťah k vlastnému životu, ale ako vidno, v kritikách vyjadruje mládež, totiž cieľové publikum svoje názory bez obalu. Pohľad dospelého sa takto prostredníctvom žiackeho pendantu zmysluplne dopĺňa. Toto vedia oceniť práve producenti kníh vo vydavateľstvách. Recenzie sú „naozaj osviežujúco inakšie! Úžasné!“ čítame napríklad v Scripte 5 vydavateľstva Loewe.

Takéto verejné uznanie je pre žiakov mimoriadne dôležité a vyhládka na prezentáciu a publikovanie pôsobí neobyčajne motivujúco. Ešte aj tí, čo nečítajú, čo knihu vezmú do ruky iba s premáhaním, za touto lektúrou siahnu. Ba čo viac, veľa žiakov prečítalo nie jednu knihu, a hneď niekoľko kníh. Neraz sa im zažiadalo pokračovanie, priam sa dožadovali, „aby bolo viac strán, lebo kniha je veľmi napínavá“ (Sebastian, 6. trieda, základná škola na Alfonsstraße). Sotva sa možno dočkať lepšej chvály!

Úspech projektu Gegengelesen predpokladá zaangažovanie sa u všetkých zúčastnených – najmä učiteľov – ako aj to, že sa názor žiakov bude brať vážne a dostane sa na verejnosť. U žiakov sa takto nielen posilňuje vedomie vlastnej hodnoty. Reflektovanie literatúry a priestor, aký sa tu núka, umožňuje deťom a mládeži, aby sa ešte väčšmi podieľali sa na literárnej prevádzke – aj vtedy, ak k nej majú spočiatku ďaleko. Práve preto má projekt modelový charakter: vydarený príklad na to, ako môže fungovať spolupráca medzi školou a mimoškolským kultúrnym zariadením, ako je Medzinárodná knižnica pre mládež.

Text vyjde v júlovom vydaní Bibliotheksforum Bayerns.

PREZENTÁCIA

Preklad textov v prezentácii:

Obsah:

1. Aktuálna nemecká literatúra pre deti a mládež (KJL)
2. Nemecká cena za literatúru pre mládež

3. Sprostredkovanie literatúry v Medzinárodnej knižnici pre mládež

Aktuálna nemecká literatúra pre deti a mládež (KJL)

- Čo je pre ňu príznačné?
- Na čo sa kladie dôraz a aký spôsob rozprávania sa uprednostňuje?
- Predstavenie autorov a po dvoch románoch pre deti a mládež

8000 noviniek do roka, z toho 6000 pôvodných nemeckých
charakteristický znak: rozmanitosť
bohatstvo prístupov čo do témy a jazyka
triviálne – náročné
žánrová literatúra – objavovanie nových foriem

dva protikladné pohyby:

pokus o jasnejšie zoradenie – rušenie zafixovaných štruktúr

reflektor:

knihy pre chlapcov proti knihám pre dievčatá (chlapci nečítajú?)

(údajne) jasné vekové určenie

orientácia na cieľovú skupinu

renesancia románu pre deti – často v tradícii komického románu
pre deti, pritom však so psychologickým pozadím

fantastické rozprávanie a fantasy

realistické témy: disfunkčná rodina, choroba, smrť, škola,
dospievanie, prvá láska, skúsenosť s násilím a novšia história
(holocaust, pád Múru)

texty s pokynmi na konanie a „posolstvom“ – texty, ktoré
provokujú a pripúšťajú otvorenosť a zneistenie -

ale aj: rušenie kategórií

otvorenosťohľadom adresáta

jasne fiktívne rozprávanie vo vecnom žánri

obrázkové rozprávanie (graphic novels)

obrázkové knihy určené starším deťom a mládeži

priepustná hranica medzi knihou pre mládež a všeobecnou
literatúrou

texty s témou mládeže vo všeobecnej literatúre, využívajúcej literárne postupy, ktoré môžu poskytnúť podnety „klasickej“ literatúre pre mládež

kvalita – kvantita

Nakoľko reprezentatívne sú výnimočné texty pre celkový kontext?

Autori a autorky

detská literatúra

literatúra pre mládež

Ulrich Hub: Líšky neklamú

nezvyčajné miesto deja – čakací priestor pre zvieratá na letisku
rozličné zvieratá čakajú na svoj let – nezvyčajný súbor zvierat
absurdné udalosti (čakanie, kontrola, party)

jazyková a situačná komika

hra s literárnymi predlohami – bájka – a s čitateľskými očakávaniami

Hub, Ulrich (text)

Drewelow, Heike (il.)

Füchse lügen nicht (Líšky neklamú)

Hamburg: Carlsen, 2014 – 143 s.

ISBN 978-3-551-55649-3

Letisko – zvieratá - klamstvo

Po svojom bestselleri Pri Arche o ôsmej prichádza Ulrich Ub prostredníctvom knižky Líšky neklamú s ďalším veľkolepým románom pre deti so zvieracími protagonistami: už miesto deja – čakací priestor na letisku, Animal Lounge – je nielen nezvyčajné, ale poskytuje aj rámec pre bláznivý ensemble postáv a sčasti priam absurdné udalosti: odrazu sa tu objaví líška a uzavretú spoločnosť obráti poriadne hore nohami. Trúfalá línia Heike Drewelowovej znázorní pestrý súbor zvierat; Ulrich Hub vykazuje nezvyčajný citom pre jazykovú a situačnú komiku ako aj schopnosť pri kresbe charakterov dôvtipne sa pohrávať s literárnymi predlohami, akým je arzenál typov v bájke, a tým aj s čitateľskými očakávaniami: klamú teda líšky alebo nie?! Hubovo rozprávanie sa stále znovu nečakane zvrtnie a u čitateľa vyvolá úsmev alebo výbuch smiechu. Toto sa ešte znásobí, ak ho zažijeme čítať naživo. (Vek: 8 +)

Martina Wildnerová: Kráľovná skokanskej veže

príbeh priateľstva s novým impulzom

emancipácia
vybrúsená dramaturgia bez väčšej drámy
nezvyčajná rozprávačská perspektíva
lakonický, precízny tón
realistický, psychologický román na hranici medzi knihou pre
deti a pre mládež
Wildner, Martina (text)
[Vignety Eva Schöffmann-Davidov]
Kráľovná skokanskej veže
Weinheim ; Basel : Beltz & Gelberg, 2013. - 212 S.
ISBN: 978-3-407-82027-3

Skoky do vody – priateľstvo – hľadanie identity

„Do každého skoku treba vložiť celý svoj život“ – a odmeraná, ctižiadostivá Karla takto aj naozaj skáče: je to nepochybná jednotka. Jej kamarátka Nadja, rozprávačka, obdivuje Karlu, napokon, sám Pánboh zrejme chcel, aby bola najlepšia. Karla je Nadjinou fixnou hviezdou; to, že popritom ju skoro ani nevidno, jej neprekáža. Potom sa však čosi dá do pohybu, Karla zlyhá a Nadja vyhrá: „A ja som sa tešila, hej, tešila som sa čoraz väčšmi.“ Pomaly sa Nadja emancipuje vo vzťahu ku Karle a čoraz väčšmi začínadôverovať sama sebe. Román Martiny Wildnerovej, ktorý sa odohráva na prahu dospelovania (coming-of-age), dramaturgicky perfektne opisuje, ako sa mení priateľstvo medzi dievčatami. Napriek zásadným zážitkom sa však nezobrazuje ako veľká dráma. Miesto toho Nadjin precízny, vecný, takmer lapidárny tón zaručuje, že rozprávanie bude pôsobiť psychologicky nanajvýš presvedčivo. Martina Wildnerová patrí medzi najmnohostrannejšie talenty v nemecky hovoriacich krajinách, o čom svedčia aj viacnásobné nominácie na Nemeckú cenu za literatúru pre mládež. (vek: 11+)

Tamara Bachová: Mariánske obrázky

napätie medzi rodinným fatalizmom a sebaurčením
Ako sa (re)konštruujú životné dráhy?
Ako funguje spomienka? Čo je pravda? Čo je výmysel?
zhustený jazyk bez ozdôb
nespoľahlivý hlas rozprávača
experimentálna dramaturgia
metafikcia
Bach, Tamara (text)
Marienbilder (Mariánske obrázky)
Hamburg : Carlsen, 2014 – 133 S.

ISBN 978-3-551-58299-7

Matka – rodina – hľadanie identity

Mareikina matka ušla z domu. Lenže prečo? Pokým Mareike uvažuje nad príčinou, rýchlo zistí, že o svojej matke skoro nič nevie. Kto je, kým vlastne bola? O čom snívala, keď mala toľko rokov ako Mareike? A čo sa stalo napokon z jej plánov – alebo: prečo z nich nebolo nič? A čo znamená toto všetko pre ňu, pre Mareike? Cíti sa teraz po tejto party rovnako ako jej matka – privedie na svet dieťa, ktoré nechce? Svojím zhusteným, priamočiarym jazykom, svojim nespoľahlivým rozprávačským hlasom, svojou metafikciou a svojou experimentálnou dramaturgiou skúma nový román Tamary Bachovej nielen napätie medzi rodinným fatalizmom a sebaurčením, ale ukazuje, ako sa (re)konštruujú životné dráhy: ako funguje spomienka? Čo je pravda a čo je výmysel? Hranice splývajú. Od svojho debutu *Dievča z Marsu* (2003) patrí Tamara Bachová k najslávnejším nemeckým autorkám kníh pre mládež a v *Mariánskych obrazoch* znovu ukazuje, ako virtuózne ovláda literárne rozprávanie určené mládeži. (Vek: 14+)

Nils Mohl: Bola raz indiánska krajina

radikálnosť v rozprávačskom geste

nespoľahlivý rozprávač

fragmentárny puzzle

skáče v čase ako vo filme

pochybňuje kauzálne súvislosti

hra s jazykom

výpožičky z vývinového románu, vymyká sa však jednoznačnému druhovému priradeniu, vypomáha si početnými motívmi a rozprávačskými vzorcami (western, krimi, ľubostný príbeh)

Mohl, Nils (text)

Bola raz indiánska krajina

Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuchverl. 2011. – 345 s.

ISBN 978-3-499-21552-0

Hľadanie identity - láska

Tento román je ako puzzle: rozpráva sa nie lineárne, ale skokmi, spolu s úlohou časového zoradenia sa spochybňujú aj kauzálne súvislosti, čo sa ešte podčiarkuje zásadnou nespoľahlivosťou sedemnásťročného bezmenného ja. Disociačne pôsobiaci rozprávač prezentuje sám seba ako vyvrheľa, zároveň je však nanajvýš elokventný, kreatívny a hlbavý. Napriek svojej nekoherentnej štruktúre narába román s výpožičkami z

vývinového románu. Napokon rozprávač (ako tak) zvládne krízu svojej identity a život, ktorý sa mu vymkol z pánov. Terapeuticky tu funguje ani nie tak dievča z dobrej rodiny, do ktorej sa buchol, ale rozvážna Edda. Vynikajúca kniha! (16+)

Nemecká cena za literatúru pre mládež
jediná štátna cena za KJL v Nemecku
založená r. 1956, sponzorovaná Spolkovým ministerstvom pre rodinu, seniorov, ženy a mládež
Medzinárodná cena (porozumenie medzi národmi, dôležitosť prekladov pre nemecký knižný trh, impulzy)

Ciele:

podpora rozvoja KJL – literárna inovácia
orientácia a diskusia, vedomie literárnej kvality v oblasti KJL
prostredníctvom literatúry a reflektovaním literatúry posilňovať deti a mládež
umožniť literárnoestetické vzdelávanie, čitateľské skúsenosti
počíta tak s dospelými (sprostredkovateľmi) ako aj s deťmi a mládežou

štyri oblasti: obrázková kniha, kniha pre deti, pre mládež a vecná literatúra
porota zložená z kritikov – dvaja v každej kategórii, plus predseda poroty
Porota mladých udeľuje cenu poroty mladých (šesť čitateľských klubov rozptýlených po celom Nemecku, každý klub nominuje nezávisle jeden titul)
v jednej kategórii šesť nominácií (zverejnenie na knižnom veľtrhu v Lipsku)
udelenie ceny na knižnom veľtrhu vo Frankfurte
zvláštna cena za celoživotné dielo (autor, ilustrátor, prekladateľ)
brožúra s nomináciami a koncept pre prax k (niektorým) z nominovaných titulov

Sprostredkovanie literatúry v Medzinárodnej knižnici pre mládež
ciele:

vzbudiť nadšenie pre knihy a otvoriť deťom a mládeži nové priestory pre fantáziu, skúsenosť, aby našli seba samých
početné projekty, ktoré vyvíjajú školské tímy, literárni a umeleckí pedagógovia, lektori

programy pre školské workshopy a dielne k trvalým a časovo obmedzeným výstavám prostredníctvom písania a maľovania
hľadať kreatívny prístup ku knihe alebo téme
autorské čítania a festival Biela vrana venovaný medzinárodnej literatúre pre deti a mládež: stretnutia autorov, ktoré podnecujú k reflektovaniu knihy (pripraviť interview, scénické stvárnenie a prezentácia)
sprostredkovanie literatúry na webe: festival Biela vrana 201-2

dielne písania (od 8. triedy)
vo vlastnom kreatívnom písaní nájsť prístup k spoločenskej alebo historickej téme
„Tých na druhej strane nevidno“ – múry: vylúčenie
nájsť slová pre to, čo sa nedá pochopiť – pamätník v koncentračnom tábore Dachau, novšia história, holocaust
návšteva pamätného miesta, prehliadka so sprievodcom
popoludní presun: písaním a hovorením sa vyrovnáť s myšlienkami a pocitmi, aké vyvolala návšteva pamätníka.

Knižné tipy – White Ravens otestované v praxi
Knihy predstavené v odporúčajúcom katalógu White Ravens
čítajú žiaci základných a stredných škôl
Katalóg White Ravens – 200 medzinárodných inovatívnych titulov z oblasti KJL, ktoré vybrali a recenzovali lektori z Medzinárodnej knižnice pre mládež

Toto čítanie sa koná každé dva roky
Cieľovou skupinou sú žiaci základnej, resp. strednej školy (triedy 5.-9.)
Projekt je založený na princípe účasti a jeho cieľom je vytvoriť prístup k literatúre a okrem toho reflektovať vlastné čítanie

1. Ďalšie vzdelávanie učiteľov:

- výmena skúseností a predstavenie kníh

2. práca s projektmi na školách

výber kníh učiteľmi, didaktická príprava

na vyučovaní sa diskutuje o kritériách, ako reflektovať texty

vytvorenie podnetov pre písanie a hovorenie, ktoré školia schopnosť písomného a ústneho vyjadrovania ako aj schopnosť literárneho úsudku

Žiaci hodnotia jazykovo-štylistické kvality a identifikatórny alebo informatívny potenciál textov a učia sa zrozumiteľne formulovať a zdôvodniť svoje výpovede.

Recenzie sa tvoria v sólovej a tímovej práci, často sú doplnené obrázkami a kresbami

3. zverejňovanie výsledkov (žiacke recenzie)

- žiacke texty sa sprístupnia širokej verejnosti, umiestnia sa na medzinárodnú, hojne navštevovanú stránku Medzinárodnej knižnice pre mládež a do siete škôl

- najlepšie texty, ako ich vyhodnotila odborná porota, dostanú odmenu

4. začlenenie projektu do literárnej prevádzky:

Žiacke texty sa zasielajú aj vydavateľstvám a autorom. Spätná väzba cieľovej skupiny absolvuje takto celý reťazec literárnej prevádzky od literárnej kritiky (odporúčania kníh) až k producentom literatúry

Pozitívna rezonancia zo strany vydavateľstiev a autorov (uverejnenie na ich webovej stránke, poďakovanie žiakom) sa postará o ďalšie uznanie.

Preklad: doc. PhDr. Ľudovít Petraško, PhD.

Žabiak a cudzinec - kto je "náš" a kto je "cudzí"?
Viera Némethová
Miestna knižnica Petržalka

Scenár podujatia – Žabiak a cudzinec – kto je „náš“ a kto je „cudzí„?

Veková kategória: vhodné pre deti od cca 5 – 8 rokov

Cieľ podujatia: podujatie je smerované na skúsenosť malých detí, škôlkárov či mladších školákov s vnímaným rozdielov, handicapov, jazykovej bariéry a na vnímanie rozdielov medzi ľuďmi . Deti v tomto veku ešte nevedia vnímať, ale to neznamená, že sa nestretávajú s predsudkami, stereotypmi a skrytou ničím opodstatnenou nenávisťou alebo odmietnutím, ktoré si v sebe pestujeme niekedy ho aj chtiac či nechtia učíme aj naše deti.

Potreby: Kniha holandského autora Maxa Velthuijsa žabiak a cudzinec, z ktorej máme naskenované ilustrácie premietacie plátno, dataprojektor.

Dĺžka aktivity: 30 – 40 min. podľa veku detí.

Scenár: Privítanie detí, opýtam sa, či vedia kde vlastne sú, aký je rozdiel medzi knižnicou a kníhkupectvom ? Čo sa asi v takej knižnici robí? načo sem ľudia chodia?

Začnem voľne prerozprávať úvod ku knihe, zvieratká si žijú svoj každodenný život, ktorý im zrazu naruší príchod cudzinca – zvierata – ktoré skoro nikto nemá rád, ľudia sa ho boja, vraj aj prenáša choroby, aké zviera by to podľa vás mohlo byť?

Deti uhádnu že je to potkan. Aké je potkan zviera? Prečo sa ho vlastne bojíme? Po debata s deťmi pokračujeme opäť v príbehu. Žabiak sa pod rúškom tmy vkradne na lúčku, aby cudzinca sledoval. Ešte ho nepozná, nevie o ňom nič, ale už ostatným zvieratkám hovorí, aký je potkan nebezpečný, že smrdí, je lenivý a pod.

Stretli ste niekedy človeka ktorý smrdel? Na ulici? V parku? V autobuse? Ako vám pri tom bolo? Skúste si predstaviť, ako by ste sa cítili, keby vás niekto obvinil , že smrdíte a nie je to vôbec pravda. To sa stalo aj nášmu potkanovi. Pokračujeme ďalej v rozprávaní príbehu , potkan sa chodí umývať, je pracovitý (vyrobí pre všetky zvieratká krásnu lavičku). Postupne sa s ním zvieratká skamarátia. Iba žabiak je stále nedôverčivý.

Pokračujeme smerom k deťom: Kamarátili by ste sa s potkanom ? Prečo sa vám páči ? Boli ste niekedy na dovolenke, kde boli iní ľudia, ktorí vyzerali inak ako vy ? Rozprávali iným jazykom ? Ako ste sa medzi nimi cítili. (Deti majú väčšinou pozitívne reakcie. S tých treba vychádzať. Veľa cestujú s rodičmi a stretávajú iných ľudí, ktorých ale v ich veku prijímajú úplne spontánne, normálne).

Príbeh pokračuje ďalej. Pani priasiatkovej začne raz horieť domček, potkan nielen hasí, ale aj vyrobí pre pani priasiatkovú krásnu novú strechu. Zajac raz spadne do vody a potkan ho vytiahne a zachráni. So zvieratkami je stále viac a viac kamarát,

rozpráva zábavné príbehy z celého sveta ktorý precestoval krížom-krážom. Je veľmi dobrý rozprávač.

S deťmi? Stretli ste sa s človekom, ktorý mal tetovanie? Poznáte takého človeka? Aký je ? Je dobrý? Zlý? Poznáte niekoho kto nosí piersing? Zapletené vlasy ? Dredy? Akí sú to ľudia? Ako na vás pôsobia? Môže byť aj krásny človek zlý?

Jedného dňa sa potkan rozhodne, že pôjde ďalej... inde do sveta, za novými priateľmi, novými dobrodružstvami. Všetkým ostalo za tým zvláštnym cudzincom smutno.

Záver: Cieľom rozprávania s deťmi je veľmi prirodzeným, nenásilným spôsobom si objasniť, že inakosť nemusí znamenať zlo, že naše predsudky nemajú vždy reálny základ, že každý človek je jedinečný. Žijeme v globalizovanom svete, stretávame sa čoraz viac s ľuďmi iných rás, národností, náboženského vyznania. Je veľa zmiešaných manželstiev, ľudia sa sťahujú za prácou či sú prisťahovalcami do inej krajiny. Kniha je veľmi pekným, jednoduchým príkladom ako sa dá aj s malými deťmi hovoriť o vážnejších témach.

Veverička a jej priatelia

Marika Zadembská

Mestská knižnica Třinec

Lekce je určena dětem I.stupně základní školy (3. třídy).
Zdroj: MRÁZKOVÁ, Daisy. Slon a mravenec. Vyd. 3., V Baobabu
1. Praha: Baobab, 2013, [34] s. ISBN 978-80-87060-82-7.

Hlavní cíle:

- Práce s textem.
- Komunikace a spolupráce ve skupinách.
- Seznámení s tvorbou Daisy Mrázkové.
- Zamyslet se nad silou přátelství i přes rozdíly mezi jednotlivci.
- Uvědomit si, že i ten „nejmenší“ může být pomocí pro toho „největšího“.

Potřebuji:

- Malé figurky zvířat (slon, veverka, mravenec, + další africká zvířata a zvířata od nás z lesa)
- Knihu Slon a mravenec
- Pracovní listky

ÚVOD

Privítání s dětmi, se skupinou, ...

Neprozrazuji knihu, se kterou budu pracovat. Naznačím jen, že dnešní příběh bude o velkém přátelství. Přátelství tří zvířat.

AKTIVITA KAMARÁDI

Nechám děti rozdělit do skupin po 4-5. Děti mají možnost se rozdělit podle sebe, jen bude podmínka, že každý by měl mít u sebe alespoň jednoho kamaráda. Každé skupince dám látkový pytlíček s figurkami zvířat (slon, zebra, tygr, veverka, zajíc, mravenec). Prohlédněte si všechna ta zvířata a zkuste vytvořit trojici zvířat, podle toho, jak si myslíte, že by spolu mohla kamarádit.

Po té, co by všichni měli hotovo, by skupinky prošly třídu a podívaly se i k ostatním. Jakým způsobem rozdělili zvířata ostatní.

Potom bychom si povídali, proč se rozhodli tak, jak se rozhodli. Můžu předpokládat, že v těch skupinkách nevytvoří tu očekávanou. Proto bych pokračovala tím způsobem...

Autorka Daisy Mrázková ve své knize vypráví o opravdu zvláštním přátelství tří odlišných a rozdílných zvířat, abych vám trochu napověděla, připravila jsem si 3 tvrzení, které vám snad napoví, jaká zvířata to tedy budou.

3 TVRZENÍ:

- Žádný oříšek v lese nezůstane bez povšimnutí.
- Jeden nic nezmuže, ale když se jich sejde celá parta, postaví dům vyšší než ty!
- Zvíře s takovým nosem v našem lese nepotkáte.

Jaká trojice zvířat vám vyšla teď?

Máte před sebou tři zvířata – Slona, veverku a mravence.

ODHALENÍ KNIHY

Teď už víme, že dnešní příběh bude o zvířatech.

Ukážu obálku knihy – slon a mravenec – představím autorku!

OTÁZKY, které si teď s dětmi mohu společně klást. (nemusím všechny)

Co by tato trojice zvířátek mohla spolu podnikat?

Jaké potíže takové soužití přináší?

V čem by mohl být problém?

Co bude chutnat jednomu a co druhému?
Čeho se jeden nezalekne a druhý ano?

TABULKA PŘEDPOVĚDÍ – modelování!!!

Viz. příloha – každý píše za sebe a pak to mohou ve dvojicích prodiskutovat.

Děti vyplní pouze levý sloupec.

Jistě už jste všichni moc zvědaví jaký příběh Daisy Mrázková vymyslela.

Jak spolu mohou kamarádit tak rozdílná zvířata. A co veverka?
Jakou roli má v příběhu ona?

A objeví se ještě někdo jiný v našem příběhu? Budeme si příběh teď spolu číst....

Kombinujeme tyto techniky během **ČTENÍ PŘÍBĚHU**: (čteme celý příběh)

- naskenované černobílé obrázky z knihy – děti by si je ve skupinkách řadili na zemi, jak postupoval děj
- přerušované čtení prokládané otázkami k ději
- čtení s předvídaním

Po dočtení se podíváme, zda jsme nějaké potíže předvíдали.
Zároveň se lze ptát, jestli zvířátka odlišnosti překonala a proč, resp. kdy se jim odlišnost naopak vyplatila.

Návrat k TABULCE PŘEDPOVĚDÍ a k otázkám z evokace

Děti se vrátí k tabulce a dopíší pravý sloupec. Opět je dobré, aby pak diskutovali ve dvojicích o tom, co napsali. Následně si o tom povídáme společně ve třídě.

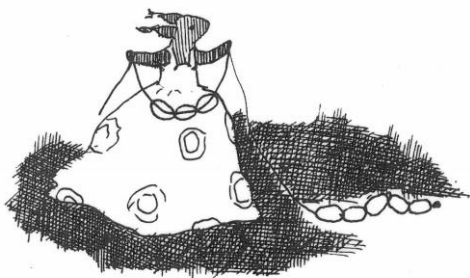
DOPIS PRO... slona, veverka, mravence nebo lovce

Děti píší vzkaz jednomu z těchto hrdinů. Každý píše za sebe.
Nechám dost času.

Kdo bude chtít, může nám svůj vzkaz přečíst.

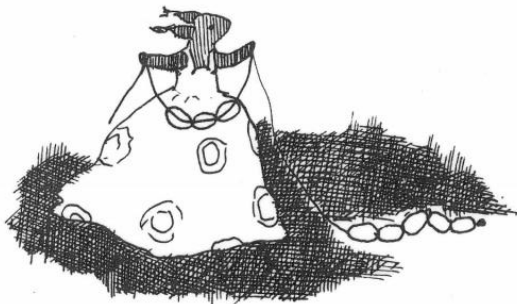
ROZLOUČENÍ

DOPIS VEVERCE

Z knihy: Slon a mravenec, Daisy Mrázková

DOPIS VEVERCE

Z knihy: Slon a mravenec, Daisy Mrázková

**Projekt podporili:
Ministerstvo kultúry SR,
Slovenská asociácia knižníc, Bratislava
v rámci programu „Partnerstvo, alebo spojme svoje sily“,
Goetheho inštitút, Bratislava
Mesto Košice**

S FINANČNOU PODPOROU
MINISTERSTVA KULTÚRY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Slovenská
asociácia
knižníc

GOETHE-INSTITUT

KOŠICE

Názov: Motivačné aktivity s detským čitateľom 4
Podnázov: Zborník príspevkov zo seminára konaného
v dňoch 13. – 14. novembra 2014
Zostavila: PhDr. Kamila Prextová
Preklad: doc. PhDr. Ľudovít Petraško, PhD.,
Jozef Jurčišin, Anna Patejuk
Foto: Ing. Viera Ristvejová
Zodp. redaktorka: Mgr. et Mgr. Iveta Hurná
Vydavateľ: Knižnica pre mládež mesta Košice
Rok vydania: 2014
Počet strán: 52
Náklad: 500 ks

ISBN 978-80-89161-34-8
EAN 9788089161348

Neprešlo jazykovou úpravou.